

Mesto Pezinok
Radničné námestie 7
SK-902 14 Pezinok

Vydavateľ

PEZINČAN

27. november 2020

11/2020

53. ročník

**VÝSTAVA FOTOGRAFIÍ
MALÉ KARPATY
DARUJ KNIHU
FIGURA A FIGURA**

Pezinok žije

Vyberáme pre vás

SAMOSPRÁVA

**Pezinok sa pripravil
na zimnú údržbu**

strana 2

SAMOSPRÁVA

**Miera triedenia odpadu
ovplyvňuje poplatky**

strana 3

SPEKTRUM

**G. Hrustič: Je dôležité, aby si
ľudia strážili dobrý spánok**

strana 5

KULTÚRA

**Malokarpatské múzeum
v šesťdesiatke vyzrelo**

strana 6

SPEKTRUM

**Školské triedy zívajú
prázdnou**

strana 8

Plošným testovaním sme odhalili 100 pozitívnych prípadov

#projekty

Mesto sa pustilo do opráv chodníkov

Na základe štúdie pešieho pohybu i podnetov zo strany obyvateľov začalo mesto opravovať chodníky. Rekonštrukciu, ktorá má byť ukončená do polovice decembra, podstúpia najfrekventovanejšie a najpoškodenejšie úseky.

Do začiatku vianočných sviatkov mesto opraví približne dva kilometre chodníkov na viacerých uliciach. Ide o Suvorovovu, Muškátovú, F.P. Drobiševa, Šenkvičkovú, Mýtnu a Za hradbami. „Niekoľko mesiacov sme pracovali na sys-

tematickom dokumente, ktorý vyhodnocuje stav chodníkov. Vznikol tak zoznam prioritných úsekov, ktoré je nevyhnutné opraviť. Pri výbere sme zohľadňovali predovšetkým stav, resp. mieru poškodenia. Pokračovanie na strane 2

❑ Počet ľudí, ktorí počas plošného testovania na ochorenie COVID-19 podstúpili antigénový test v peziňských odborných miestach, presiahol pätnásťtisíc. Testovaním sme zachytili 100 pozitívnych prípadov.

Cieľom celoplošného testovania, ktoré sa uskutočnilo 31. októbra a 1. novembra, bolo zachytiť skryté ohniská nákazy a spomaliť šírenie vírusu COVID-19. Na organizáciu mali samosprávy v spolupráci s armádou necelé dva týždne. Bolo teda potrebné vynaložiť obrovské úsilie a maximálne nasadenie, aby boli odborné miesta zabezpečené čo najlepšie, najbezpečnejšie a včas. Pre porovnanie – voľby, ktoré si vyžadujú rovnako veľkú pozornosť, pripravujú samosprávy a obce približne šesť mesiacov.

V Pezinku sme mali zriadených 13 odborných miest – 9 exteriérových, 3

interiérové a jeden drive-in, (testovanie priamo z auta), pričom všetky priestory prešli kontrolou vojakov a hygienikov. Na testovaní sa podieľalo 18 tímov zložených zo zdravotníckeho personálu a dobrovoľníkov. Mesto zároveň zabezpečilo testovanie aj v Zariadení opatrovateľskej služby na Komenského a v Nocľahárni na Bratislavskej ulici pre ľudí bez domova, kde sa nepotvrdil ani jeden pozitívny prípad.

Začiatok testovania bol hektický

Prvý deň bol rovnako ako v ostatných mestách a obciach na Slovensku

hektický. Výrazný nápor ľudí hlásili všetky odborné miesta už od skorých ranných hodín. Doba čakania sa pohybovala od 1 do 3 až 4 hodín. Výnimkou bol drive-in v Kameňolome, kde sa čakacia doba dostala na 7 hodín. Situácia bola natoľko kritická, že bolo o 14.00 h potrebné toto odborné miesto zatvoriť, aby zdravotníci stihli otestovať všetkých záujemcov o testovanie z auta čakajúcich v rade, ktorý sa tiahol naprieč celým horským priechodom Baba.

Napriek nepriaznivému počasiu a dlhému čakaniu absolvovalo v sobotu 31. októbra antigénový test na COVID-19 11 270 obyvateľov. Najvyťaženejšími boli okrem drive-in (1293 otestova-

Pokračovanie na strane 2

..... Rýchla správa

MOM

**Mobilné
odberné
miesto**

Od pondelka 9. novembra je v budove pri vstupe do areálu Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela na Malackej ceste č. 63 v Pezinku zriadené mobilné odberné miesto určené na bezplatné testovanie na ochorenie COVID-19. Antigénový test je možné podstúpiť od pondelka do piatka v poobedných hodinách. Informáciu o presnom čase, ktorý sa aktualizuje každý týždeň, nájdete na webovej stránke mesta v časti AKTUÁLNE INFORMÁCIE a v časti TESTOVANIE COVID-19. Mobilné odberné miesto na Hasičskej 4 pri stanici Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru Pezinok je zrušené.

Vyúčtovanie dotácií za rok 2020

Mesto Pezinok upozorňuje žiadateľov o dotáciu z rozpočtu mesta na rok 2020 na povinnosť vykonať jej písomné zúčtovanie na predpísanom tlačíve v zmysle VZN č. 8/2020 (príloha č. 4) na základe účtovných dokladov **do 15. 1. 2021**. Tlačivo na vyúčtovanie dotácie je k dispozícii na stránke mesta Pezinok **www.pezinok.sk** – **Žiadosti a tlačivá – Zúčtovanie dotácie poskytnutej mestom Pezinok**.

K vyúčtovaniu je prijímateľ dotácie povinný predložiť kópie účtovných dokladov (faktúry, zmluvy, bankové výpisy, hotovostné pokladničné doklady, doklady z registračnej pokladnice v prípade platby, resp. nákupu v hotovosti, fotodokumentáciu, pozvánky, programy, výstrižky z tlače a iné, ktoré jednoznačne preukazujú použitie dotácie) spolu s informatívnu správou o činnosti príjemcu dotácie.

Nedodanie vyúčtovania v stanovenom termíne je dôvodom na vylúčenie subjektu z procesu prideľovania finančných prostriedkov na nasledujúci kalendárny rok.

Finančné oddelenie MsÚ Pezinok

Mesto sa pustilo do opráv chodníkov

Pokračovanie zo strany 1

nia, frekvenciu využívania či plánované úpravy zo strany správcov sietí,” povedal vedúci oddelenia výstavby a životného prostredia Ján Záchenský.

Práce, ktoré budú následne pokračovať v ďalších častiach mesta, sa začali v stredu 11. novembra na Suvorovovej ulici. „Po odstránení poškodeného asfaltu a úprave terénu s ohľadom na koreňový systém stromov vysadených v blízkosti chodníkov bude kladený nový asfaltový povrch. Predmetom rekonštrukcie je aj oprava, príp. osadenie nových obrubníkov,” vysvetlil k prebiehajúcim prácam J. Záchenský. V rekonštrukciách chodníkov má mesto záujem pokračovať aj v nasledujúcich rokoch.

Opravy povrchov chodníkov realizuje víťaz verejného obstarávania firma BATEA-STAV, s r. o., Viničianska cesta 1, Pezinok. Cena diela je 208 709,04 eur s DPH.

-red-

Plošným testovaním sme odhalili 100 pozitívnych prípadov

Pokračovanie zo strany 1

ných) odborné miesta v Amfiteátri (1084) a na Radničnom námestí (1322).

V nedeľu pokračovalo testovanie podstatne pokojnejšie

Záujemcov o test, ktorí si zvolili druhý testovací deň, čakali v nedeľu takmer prázdne odborné miesta s minimálnou dobou čakania. Najviac ľudí otestovali opäť v Amfiteátri (466), na Radničnom námestí (413) a v Kameňolome (361). Nižšia vyťaženosť tímov priniesla priestor i na zábavu. Rovnako ako v iných mestách či obciach, i v Pezinku si zdravotníci v bielych ochranných odevoch krátili čas tancom.

Bezproblémový priebeh testovania

Na priebeh testovania, poriadok a dodržiavanie pravidiel dohliadali príslušníci Ozbrojených síl SR, príslušníci Policajného zboru SR a Mestská polícia Pezinok. „Mestská polícia mala počas plošného testovania na COVID-19 posilnený výkon

služby a spolupodielala sa na zabezpečení bezproblémového priebehu testovania. Okrem iného priebežne na všetkých odberových miestach zhromažďovala údaje o počte čakajúcich na testovanie,” uviedol Igor Schwarz, dočasne poverený vedúcim Mestskej polície Pezinok.

Vďaka patrí organizátorom i zúčastneným

Napriek časovému obmedzeniu, nedostatku informácií i celkovému spoločenskému vypätiu v stále novej pandemickej situácii sme spoločnými silami celoplošné testovanie zvládli. „Veľká vďaka patrí všetkým, ktorí testovanie zabezpečovali, teda zdravotníci, dobrovoľníci, administrátori, štátni policajti, mestská polícia, ktorí monitorovali stav na každom jednom stanovisku, armáda, zamestnanci mestského úradu. Veľmi si vážim, že všetci ľudia, ktorí stáli v radoch a prišli sa otestovať, boli slušní a tolerantní. Obrovské ďakujem celému mestu, všetkým zúčastneným,” vyjadril vďaka primátor mesta Pezinok Igor Hianik.

Text a foto: -red-

Pezinok sa pripravil na zimnú údržbu

❏ **Dostať sa bezpečne po ceste aj po chodníku, do práce i na poštu, do školy, aj na zastávku – to je cieľom Pezinka pri zabezpečovaní komfortného pohybu chodcov aj vodičov počas najbližšej zimy. Pre chodcov, cyklistov a vodičov je nesmierne dôležité, aby chodníky a cesty boli prístupné aj za nepriaznivého počasia a neboli šmykľavé. Pezinok sa preto pripravil na zimu.**

Zimná údržba patrí medzi verejnoprospešné služby, ktoré má povinnosť na miestnych komunikáciách a chodníkoch vo svojom vlastníctve a správe zabezpečiť každá obec. Na efektívnu zimnú

údržbu mesto vytvorilo operačný plán. Zimná údržba je ručné odhadzovanie a, ak je vrstva snehu viac ako 5 cm, mechanické odhrňanie vrstvy neupraveného a zľadovateného snehu, v prípade potreby

Výzva na zaplatenie miestnych daní a poplatku za komunálny odpad

Mestský úrad v Pezinku týmto žiada všetkých občanov, ktorí si do dnešného dňa nesplnili svoju povinnosť a neuhradili miestne dane a poplatky, aby daň alebo poplatok uhradili **najneskôr do 15. decembra 2020**.

Keďže sa blíži koniec roka, upozorňujeme daňovníkov, u ktorých nastala zmena, aby si nezabudli podať Priznanie k dani z nehnuteľností. Priznanie musia podať nielen noví, ale aj doterajší vlastníci, ale len vtedy, ak u nich nastali alebo nastanú do konca roka 2020 dôležité zmeny. Okrem kúpy a predaja je

to napr. vydanie stavebného povolenia, kolaudačného rozhodnutia, zmena účelu využitia stavby a pod.

Termín podania Priznania k dani z nehnuteľností je do 31. 1. 2021, ale privítame, ak si vlastníci nehnuteľností túto povinnosť budú plniť priebežne a nebudú čakať na koniec tohto termínu. Tlačivá si môžete vyzdvihnúť u správcu dane na prízemí – v kancelárii prvého kontaktu Mestského úradu Pezinok, prípadne ich nájdete na internetovej stránke mesta.

Finančné oddelenie MsÚ Pezinok

Kto je poplatníkom

v zmysle § 77 ods. 2 zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov. Pre fyzické osoby je v meste Pezinok zavedený paušálny zber, poplatok sa vyrubuje za osobu a kalendárny deň, každoročne rozhodnutím na celý kalendárny rok.

Poplatok platí poplatník, ktorým je fyzická osoba, ktorá má v obci trvalý pobyt alebo prechodný pobyt, alebo ktorá je na území obce oprávnená užívať, alebo užíva byt, nebytový priestor, pozemnú stavbu, alebo jej časť, alebo objekt, ktorý nie je stavbou, alebo záhradu, vinicu, ovocný sad, trvalý trávny porast **na iný účel ako na podnikanie**, pozemok v zastavanom území obce okrem lesného pozemku a pozemku, ktorý je evidovaný v katastri nehnuteľností ako vodná plocha (ďalej len „nehuteľnosť”).

Čo to v praxi znamená?

1. Každá fyzická osoba, ktorá má v meste Pezinok trvalý alebo prechodný pobyt, platí poplatok iba raz, a to z titulu trvalého alebo prechodného pobytu v prípade, že nehnuteľnosť nevyužíva na podnikanie.

2. Každá fyzická osoba, ktorá nemá v meste Pezinok trvalý alebo prechod-

ný pobyt a zároveň je oprávnená užívať nehnuteľnosť (vlastník nehnuteľnosti), alebo nehnuteľnosť užíva (nájomca nehnuteľnosti), platí poplatok z titulu oprávnenia užívať nehnuteľnosť, alebo z titulu užívania nehnuteľnosti v prípade, že nehnuteľnosť nevyužíva na podnikanie.

V zmysle vyššie uvedenej definície poplatníka žiadame obyvateľov mesta Pezinok, u ktorých nastala akákoľvek zmena (resp. vznik či zánik), aby si splnili svoju oznamovaciu povinnosť v lehote **do 30 dní odo dňa, kedy táto zmena nastala**. Tlačivo „Oznámenie o vzniku / zmene / zániku poplatkovej povinnosti k miestnemu poplatku za komunálne odpady – FO” nájdete na stránke mesta Pezinok v sekcii Žiadosti a tlačivá alebo v podateľni Mestského úradu Pezinok.

Referát miestnych daní a poplatkov MsÚ Pezinok

zidiel a technikov. Pohotovosť trvá od 30. novembra do 28. februára budúceho roka. Čerpanie prostriedkov na zimnú údržbu závisí od skutočných výkonov, ktoré sú ovplyvnené najmä počasím.

Posyp chodníkov sa vykonáva mechanizmami, len ak sú chodníky dostatočne široké a bez terénnych nerovností, inak sa posypajú ručne. To platí aj pre autobusové zastávky, priechody pre chodcov, lávky cez vodu a schody. Na cesty aj chodníky sa bude používať posypový materiál: kamenná drvina + soľ v pomere 3:1. Minulý rok sa osvedčili doplnkové zásobníky na posypový soľ, umiestnené na problematickejších miestach v širšom centre Pezinka, kde sa občania mohli v prípade kritickej situácie obslúžiť sami. Aj túto zimu sa s nimi počíta, mesto zabezpečilo na tento rok viac nádob.

Cesty sa budú odhrňovať podľa ich významu a priority. Veľmi vysokú prioritu majú komunikácie mestského významu, ktoré budú odhrnuté do štyroch hodín od ukončenia sneženia a chodníky do šiestich hodín. Cesty zónálneho významu do šiestich a lokálneho významu do dvanástich hodín. Zastávky autobusov a priechody pre chodcov budú odhrnuté do troch hodín a uličky pre peších, schody a lávky v priebehu dňa. Podrobnosti aj s mapou a konkrétnym zoznamom ulíc sú zverejnené na **www.pezinok.sk**.

-red-

Irena Dorotjaková

Mestský úrad Pezinok je opäť otvorený pre verejnosť

Od 18. novembra je Mestský úrad Pezinok opäť prístupný verejnosti, a to v nasledovných úradných hodinách:

pondelok:	8.00–11.30 h	12.30–16.00 h
utorok:	8.00–11.30 h	12.30–16.00 h
streda:	8.00–11.30 h	12.30–17.00 h
štvrtok:	neúradný deň	
piatok:	8.00–12.00 h	

Klientské centrum – podateľňa, pokladňa, overovanie a evidencia obyvateľstva – je otvorené aj počas neúradných dní v čase od 9.00 h do 11.30 h a od 12.30 h do 14.30 h.

Stavebný úrad a referát rozvoja mesta:

pondelok:	8.00–11.30 h	12.30–16.00 h
streda:	8.00–11.30 h	12.30–17.00 h

Ostatné úradné dni je možné stavebný úrad a referát rozvoja mesta kontaktovať e-mailom alebo telefonicky.

Žiadosti a iné podnety je možné doručovať do podateľne každý pracovný deň.

Schránka pre občanov

Klienti môžu svoje podania naďalej vybaviť aj vhođením do schránky, ktorá sa nachádza pri vchodových dverách do Mestského úradu Pezinok. Pracovník podateľne pravidelne schránku kontroluje a podania eviduje. Následne zasiela scany prijatých podaní s vyznačeným dátumom prijatia na emailovú adresu žiadateľa. V prípade, že žiadateľ nemá zriadenú elektronickú schránku, prijatie mu je oznámené telefonicky na ním uvedenom telefonickom kontak-

te. V poznámke pracovníčka podateľne uvedie kontakt a dátum, kedy oznámila termín žiadateľovi.

Kancelária primátora:

pondelok:	8.00–11.00 h	13.00–16.00 h
utorok:		13.00–16.00 h
streda:	8.00–11.00	13.00–17.00 h
štvrtok:	9.00–12.00	

Mestské informačné centrum

pondelok:	11.00–15.30 h	
utorok:	9.00–13.00 h	13.30–17.00 h
streda:	9.00–13.00 h	13.30–17.00 h
štvrtok:	9.00–13.00 h	13.30–17.00 h
piatok:	9.00–13.00 h	13.30–17.00 h
sobota:	9.00–12.00 h	

Pripravme sa spoločne na triedenie kuchynského odpadu

Už o necelé dva mesiace vstupuje do platnosti povinnosť triedenia biologicky rozložiteľných kuchynských odpadov. Ako bude zber vyzeráť v praxi, kedy budú do domácností distribuované nové nádoby a na čo všetko sú určené, sme zisťovali na oddelení životného prostredia mestského úradu.

Potraviny po záruke, šupky z ovocia či zeleniny a ďalšie zvyšky jedál tvoria 40 až 60 % komunálneho odpadu, ktorý končí na skládke. Tam sa hromadí, spôsobuje produkciu skleníkových plynov, a tým znečisťuje životné prostredie. Navyše skládkovanie odpadu zvyšuje obciam a samosprávam náklady. Správnym triedením biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu a jeho následným spracovaním ušetríme finančné prostriedky a zároveň dáme bioodpadu

druhú šancu v podobe premeny na elektrickú energiu alebo biopalivo.

Nové nádoby v domácnostiach i v meste

Nový zber si vyžaduje nové nádoby. Mesto v spolupráci s Environmentálnym fondom zakúpilo do každej domácnosti 10-litrový kompostovací kôš s poklopom a jedno balenie (25 ks) biologicky rozložiteľných vriec. Na sídliskách aj medzi rodinnými domami budú rozmiestnené

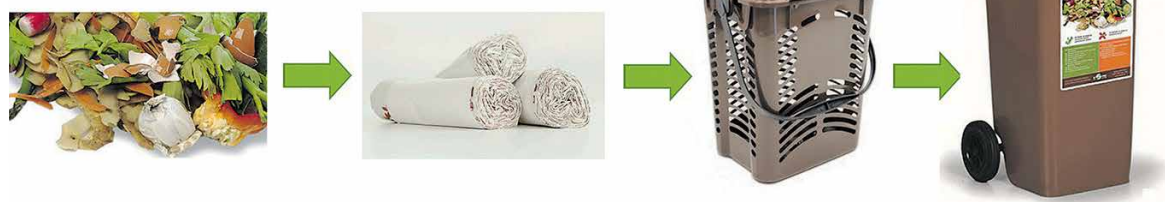
240-litrové nádoby hnej farby. „Zber bude vykonávať firma Petmas, spol. s r. o., jedenkrát týždenne. Odpad sa bude vozit do bioplynovej stanice v Budči, kde sa zhodnotí do podoby elektrickej energie, tepla a digestátu,“ povedala vedúca referátu životného prostredia, komunálnych služieb a dopravy Oľga Moťovská a dodala, že skutočný začiatok zberu môže byť posunutý. „Aj keď by sme chceli začať od 1. januára 2021, je možné, že zber bude potrebné posunúť. Dôvodom je distribúcia nových nádob do domácností a dodanie nádob na kontajnerové stojiská. Problémy s včasným zabezpečením

všetkých potrebných náležitostí avizovali viaceré obce a mestá. I preto bude podľa informácií Ministerstva životného prostredia SR prvý polrok akýmsi nábehovým, monitorovacím obdobím.“

Zber biologicky rozložiteľných odpadov z rodinných domov mesto zabezpečuje od roku 1993. Na jedlé oleje a tuky z domácností je určená žltá plastová nádoba umiestnená na Myslenickej ulici

alebo hnedá plastová nádoba na sídlisku Sever, Muškát, Juh a Starý dvor. Biologicky rozložiteľné odpady zo záhrad a parkov, tzv. „zelený odpad“, patria do hnejdnej plastovej nádoby, ktoré naďalej ostanú v každej domácnosti v rodinnom dome.

Podrobnejšie informácie o spôsobe distribúcie nových nádob do domácností vás budeme včas informovať prostredníctvom mestských médií.

Do nádob na kuchynský odpad

PATRIA:

- zvyšky ovocia, zeleniny a šupky z ich čistenia
- pokazené či hnilé ovocie a zelenina
- kávové a čajové zvyšky
- vajcia a vaječné škrupiny
- starý chlieb a pečivo
- zvyšky jedál
- tekuté zložky (polievky, omáčky)
- mäso, ryby, kosti
- mliečne výrobky
- potraviny po záruke

Potraviny môžu byť v nevyhnutnom prípade aj s obalom.

NEPATRIA:

- triedené zložky komunálneho odpadu (sklo, plasty, kovy, textil, kartóny a iné)
- nebezpečné odpady
- cigaretové ohorky
- použité oleje a tuky z domácností (vkladajú sa od nádob na to určených)

Miera triedenia odpadu ovplyvňuje poplatky za zber

Triedenie odpadu má viacero dôležitých dôvodov, ktoré vedú k jednému spoločnému cieľu – kvalita životného prostredia. Správne triedenie a následná kvalitná recyklácia chráni nás, ale i naše financie. Musí však dosahovať určitú úroveň.

Pezinok triedi odpad od roku 1993. Každá domácnosť v rodinnom dome má nárok na sadu 3 nádob – na netriedený odpad, na biologický odpad a na papier.

Plasty sa od začiatku roka 2011 triedia zvlášť do plastových vriec. Obyvatelia bytových domov majú k dispozícii 1100 l kontajnery na netriedený odpad,

papier a plasty. Sklo, kovy, tetrapaky a textil od obyvateľov rodinných domov aj bytoviek sa zbiera donáškovým spôsobom do 1100 l kontajnerov rozmiestnených po meste.

Prečo triediť odpad?

Triedenie výrazne redukuje množstvo komunálneho odpadu ukladaneho na skládky, eliminuje riziko vzniku tvorby čiernych skládok, znižuje náklady na odvoz a uloženie netriedeného odpadu na skládku, šetrí prírodné zdroje a suroviny a zároveň znižuje nepriaznivé dopady pôsobenia človeka na životné prostredie.

Za triedený zber odpadov neplatíme

Od roku 2016 je pre občanov triedený zber odpadov bezplatný. Systém triedeného zberu vo všetkých obciach na Slovensku v plnej miere financujú spoločnosti, ktoré spadajú pod tzv. rozšírenú zodpovednosť výrobcov. Ide o spoločnosti, ktoré prinášajú na slovenský trh odpady alebo potenciálne odpady, ako sú napr. rôzne obaly.

Nesprávne triedenie zvyšuje poplatky za zber odpadu

Mesto platí za odber bio odpadu a skládkovanie zmesového komunál-

neho odpadu, pričom od roku 2019 sa výška poplatkov za skládkovanie odvíja od úrovne triedenia. „Čím bude objem zmesového odpadu menší, tým budú menšie náklady na zber aj skládkovanie, a od toho sa odvíja i poplatok pre občanov. Keď odpad netriedime, všetko končí na skládke a efekt je opačný,“ vysvetlila vedúca referátu životného prostredia, komunálnych služieb a dopravy Oľga Moťovská a dodala, že veľmi dôležitá je i miera kvality triedenia: „Za nesprávne vytriedený odpad alebo znečistené separáty môže byť mestu účtovaný rovnaký poplatok ako za netriedený odpad, čím sa opäť zvyšujú náklady.“

Ako nakladáme v meste s odpadom

Pezinčania môžu triediť viac a lepšie. Preukázala to analýza reprezentatívnej vzorky zmesového odpadu z rodinných domov a bytov zo sídlisk, ktorú realizovalo mesto Pezinok v spolupráci s Inštitútom cirkulárnej ekonomiky (INCIEN) a spoločnosťou ecorec Slovensko. Na základe výsledkov analýzy preto mesto v spolupráci s partnermi projektu pripraví edukačnú kampaň, ktorá by mala Pezinčanom pomôcť triediť odpad správnym spôsobom, aby nekončil na skládke, ale dostal druhú šancu.

„Ukáž mi svoje smeti a ja ti poviem, kto si.“ Aj takto by sme mohli definovať to, čo sa dá o človeku zistiť z jeho odpadu. Akí sú Pezinčania, zisťovalo mesto na základe analýzy reprezentatívnej vzorky zmesového odpadu z rodinných domov a bytov zo sídlisk. Analýzu realizoval Inštitút cirkulárnej ekonomiky spolu s pezinskou spoločnosťou ecorec.

Mestu záleží na tom, v akom prostredí žijeme. Aj preto podporuje triedenie odpadu pravidelným zvyšovaním počtu nádob na triedený odpad. „Ak ľudia nebudú triediť, na skládku pôjde viac odpadu. Poplatok za skládkovanie sa stále zvyšuje. Triedi sa práve preto, aby sa znížilo množstvo odpadu ukladaneho na skládku. Ľudia plechovky nestláčajú. Keby to robili, tak by sa ich do kontajnera zmestilo štyrikrát toľko,“ uviedla vedúca referátu životného prostredia, komunálnych služieb a dopravy Oľga Moťovská.

Už prvotný pohľad na reprezentatívnu vzorku zmesového odpadu ukázal, že ľudia by mohli triediť viac. „V odpade z rodinných domov a bytov sme našli veľkoryzné kusy odpadov, ktoré sú ešte účelné a nie vhodné do odpadu. Prekvapil nás stále vysoký podiel bio zložky v odpade, ktorá by tu na základe infraštruktúry na zber nemala byť. Máme za sebou už veľa analýz,

ale tu bol najvyšší podiel špakov a cigareto-vých škatuliek, vysoký podiel pečiva, čerstvých vecí a zároveň elektra,“ uviedla jedna zo zakladateľiek Inštitútu cirkulárnej ekonomiky Petra Csefalvayová.

„Snažíme sa pomôcť mestu Pezinok tým, že odoberáme časť komunálneho odpadu na spracovanie, ale zistili sme, že je tam veľa vecí, ktoré tam nemajú byť, ktoré sa dajú ešte vytriediť,“ uviedol konateľ spoločnosti ecorec Juraj Číž.

Hlbší rozbor len potvrdil, že v nádobách na zmesový odpad má väčšinový podiel to, čo tam nepatrí. Zvyškový odpad po vytriedení predstavoval pri rodinných domoch len takmer 17 %, pri bytových domoch to bolo skoro 23 %. Aj napriek tomu, že víkend pred touto analýzou bolo v meste jesenné upratovanie, vysoké percento v rodinných domoch mal stavebný odpad (31,26 %).

Na základe tejto analýzy bude mesto v spolupráci s partnermi projektu realizovať medzi obyvateľmi online prieskum o triedení odpadu, ako aj edukačnú kampaň. Jej úlohou bude odpovedať aj na problematiku otázok z oblasti triedenia. Výsledky tejto vzdelávacej aktivity preverí po čase výstupná analýza, ktorá sa opäť zameria na správnosť triedenia odpadu.

Elektroodpad vám odvezú priamo z bydliska

Pre obyvateľov Pezinka je k dispozícii nová služba – celoročný bezplatný zber veľkých a ťažkých spotrebičov najmä zo skupiny tzv. bielej techniky.

Máte doma veľký elektroodpad, ako sú chladničky, mrazničky, umývačky riadu, práčky, sušičky, sporáky či rúry? Už v sobotu 5. decembra sa ho môžete pohodlne a bezplatne zbaviť. Objednajte si zber na stránke www.zberelektroodpadu.sk dva dni pred jeho konaním. Pracovníci Envidomu – zmluvného partnera mesta Pezinok – elektroodpad vyzdvihnú a odnesú na spracovanie a ekologické zrecyklovanie. Zber bude prebiehať v čase od 8.00 do 12.00 h.

Proces zberu elektroodpadu

Spotrebiče je potrebné pred ich odovzdaním do zberu očistiť, vyliat vodu

z filtra práčky alebo odmraziť mrazničku. V deň zberu ich vyložte do vchodu bytovky alebo za bránu domu. Prepravcovia vám zatelefonojú alebo zazvoní na zvoneček. Následne spotrebiče naložia a odvezú na ekologickú recykláciu. „Je dôležité, aby obyvatelia spotrebiče nevykladali na ulicu. Mohli by sa k nim tak dostať nelegálni zberači, ktorí ich nezrecyklujú. Namiesto toho ich rozoberú na hodnotné súčiastky a zvyšok rozobraného spotrebiča porozhadzujú po okolí, čím vytvoria čierne skládky,“ vysvetľuje Jana Nahálková, PR manažérka ENVIDOMU. Ak nahlásite do zberu aspoň jeden väčší spotrebič, spolu s ním vám odvezú aj iné menšie spotrebiče.

V meste pribudli nové zberné nádoby

Pezinok je opäť ekologickejší. Prispeli k tomu nové kontajnery na drobný elektroodpad a na textil, ktoré nájdete vo všetkých častiach mesta.

Drobný elektroodpad

Mesto v spolupráci so spoločnosťou ASEKOL SK rozmiestnilo v mestských častiach osem červeno-bielých zberných nádob určených pre elektrospotrebiče do 55 cm - spotrebná elektronika vrátane príslušenstva ako napríklad video a DVD prehrávače, rádioprijímače, hifi veže, magnetofóny, diaľkové ovládače, slúchadlá, videokamery, fotoaparáty, malé elektrické a elektronické hudobné nástroje, drobná výpočtová technika ako kalkulačky, herné konzoly, elektrické hračky či batérie a akumulátory. Do

nádob nepatria monitory, televízory, žiarivky či výbojky.

Nádoby nájdete na uliciach Gorkého, Bystrická, 1. mája, Laca Novomeského, Krížna/Malacká cesta, Na Bielenisku, Hroznová, Trnavská, Moyzesova.

Textilný odpad

K doterajším kontajnerom na šatstvo pribudlo ďalších 11 kusov zberných nádob na textil od slovenského výrobcu – Ekocharity. Situované sú najmä na sídliskách, kde sa nachádza najviac ľudí. Ide napríklad o ulice Moyzesovu, Muškát-

tovú, Žarnovických, Dona Sandtnera, Svätoplukovu, Kukučínovu, Trnavskú či Bratislavskú. Bonusom budú aj prednášky o triedení odpadu pre materské, základné a stredné školy. Vzhľadom na vzdelávaciu úroveň projektu sú nádoby na textil umiestnené aj na školách - ZŠ Orešie, ZŠ J. Kupeckého a ZŠ na Bielenisku.

Do kontajnerov na šatstvo patria odevy, topánky, textilie a hračky vhodné na ďalšie použitie. Mali by byť vypraté, nepoškodené a umožňujúce ich následné využitie. Všetko by malo byť zabalené v igelitových vreckách.

Stranu pripravila redakcia.

Ako správne triediť odpad, vám prinesieme v ďalšom čísle novín.

ZOSka INFORMUJE

V našich mestských opatrovateľských službách sa učíme žiť so situáciou vyplývajúcou z pandémie COVID-19.

Testujeme sa. Každé dva týždne používame antigénové testy pre všetkých zamestnancov a pre klientov pobytových služieb a nocľahárne. Doteraz majú všetci negatívne výsledky.

Jeme veľa ovocia, zeleniny a vitamínov. Okrem ovocia a zeleniny dodávaných z kuchyne nám ľudia z komunity prinášajú vlastné prebytky. Ďakujeme všetkým dobrým ľuďom. Vážime si vašu pomoc. Tiež každému zamestnancovi a klientovi podávame vitamín C a D, ktoré zvyšujú obranyschopnosť organizmu proti COVID-19.

Prekonávame izoláciu. Interiér zariadenia opatrovateľskej služby je uzavretý pre akékoľvek návštevy. Keďže prichádzajú chladné dni a návštevy v exteriéri sú stále kratšie a ťažšie pre našich seniorov, našli sme ďalšie možnosti na prejavenie blízkosti:

- rozhovory cez sociálne siete (Skype, Whatsapp)
- organizujeme spoločné akcie v zariadení za dodržania hygienických predpisov (dezinfekcia, germicídne žiariče)
- hľadáme časopisy vhodné pre seniorov (krížovky, sudoku, hlavolamy)
- hľadáme možnosti na zateplenie altánku, kde by sa mohli naši seniori stretávať s príbuznými

Vzdelávame sa. Pravidelne vzdelávame klientov o dodržiavaní hygienických predpisov – umývanie rúk, meranie teploty, dezinfekcia, potreba testovania. Pravidelne informujeme zamestnancov o najnovších poznatkoch prevencie voči COVID-19. Súčasťou tejto prevencie je testovanie zamestnanca vždy, keď sa vráti z dovolenky, výletu alebo PN. Zúčastňujeme sa školení a konferencií, kde si vymieňame informácie a skúsenosti s COVID-19.

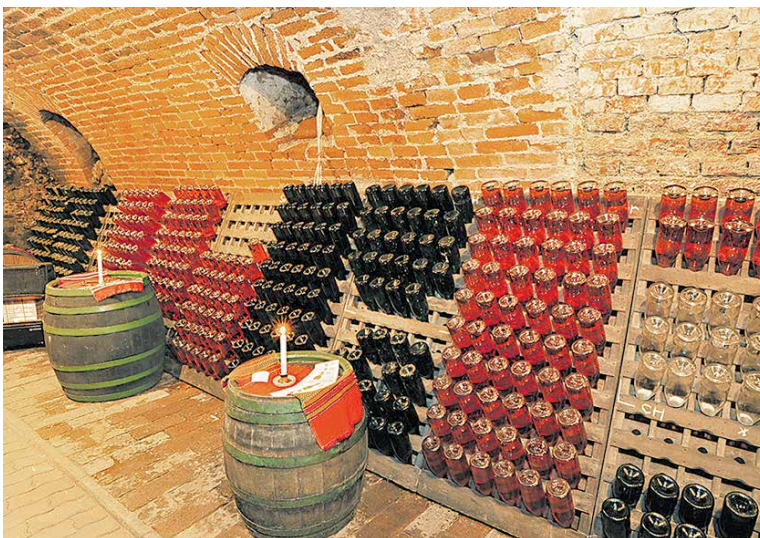
V spolupráci s mestom **vytvárame zásochy** ochranných prostriedkov pre prípad, že sa dostaneme do karanténneho stavu.

Komunikujeme s príbuznými pobytových aj terénnych klientov, hľadáme možnosti spolupráce tak, aby sme našim seniorom ukázali, že sme pri nich a záleží nám na nich.

Mnohí zo seniorov majú pocit, že sú na obtiaž. Mnohí nechcú byť bez kontaktu so svojimi príbuznými, radšej sú ochotní podstúpiť riziko novej nákazy. Mnohí majú pocit zbytočnosti, lebo ich seniorita obmedzuje nás ostatných. Snažíme sa ukázať, že seniorov potrebujeme a sú pre nás cenní. Ich múdrosť, rozvážnosť a trpezlivosť pri znášaní nepohody nás posúva vpred. V tomto bode, milí spoluobčania, potrebujeme vašu pomoc ako komunity.

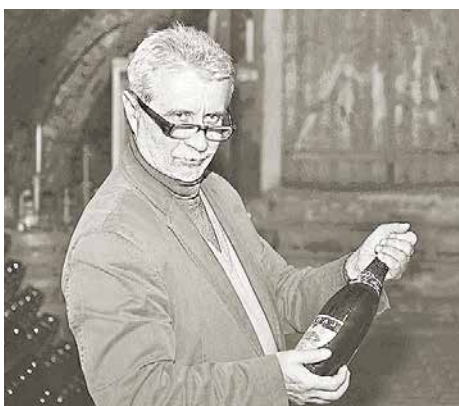
- Noste rúška a rešpektujte nariadenia vlády. Pomôžete tak udržať nízku hladinu vírusu v našom meste.
- Požiadajte o opatrovateľskú službu pre svojho seniora, keď vidíte, že potrebuje spoločnosť, opateru, sprievod. Pomôžete ho udržať v domácom prostredí dlhšie a spoločne predídeme mnohým psychickým i fyzickým komplikáciám našich drahých príbuzných.
- Ak máte doma deti, poprosťte ich, aby nakreslili obrázok pre babičku alebo dedka v Pezinku. Vhodte ho do schránky ZOS (Komenského 23), my ho rozdistribuueme našim klientom v Zariadení opatrovateľskej služby a v domácnostiach mesta Pezinok.
- Ak máte iný nápad, ako by ste mohli pomôcť, zavolaťte nám na 0917 974 270.

A. Strečanská

Kam kráčaš pezinské vinohradníctvo?

■ **Chceme vám predstaviť tri rodinné vinárstva, ktoré vzišli z dlhoročných vinohradníckych a vinárskych tradícií v Pezinku a sú oporou v snahe o zachovanie tohto hrdého remesla. Zároveň sú aktívnymi členmi Združenia pezinských vinohradníkov a vinárov od jeho vzniku v roku 1995. Druhým z nich je Ján Hacač.**

Aké boli vaše začiatky vo vinohradníctve a vinárstve?

Narodil som sa vo vinohradníckej oblasti, moji predkovia z otcovej i matkovej strany sa niekoľko generácií živili pestovaním hrozna a výrobou vína. Takže som vyrastal v prostredí pevne spojenom s vinohradníctvom a vinárstvom, ktoré viac alebo menej ovplyvňovalo životy všetkých ľudí od pracovných návykov cez ľudové zvyky, spôsob trávenia voľného času až po spôsob pestovania hrozna na kamenistých svahoch Malých Karpát a špecifickú vinohradnícku architektúru mestského i vidieckeho typu.

Pomáhali ste vo vinohradoch?

Ako väčšina mojich rovesníkov som sa od malička okrem školských povinností a detských radovánok primerane zúčastňoval predovšetkým prác vo vinohrade a pri spracovaní hrozna. Neskôr k tomu pribudli aj práce spojené s výrobou a dozrievaním vína. Toto všetko významne uľahčilo aj výber štúdiálneho zamerania a profesijnej orientácie. Po ukončení vysokoškolského štúdia kvasných technológií so zameraním na výrobu vína a destilátov som v roku 1983 nastúpil do zamestnania vo Vinárskych závodoch v Pezinku. V rámci jednoročnej nástupnej praxe som postupne prešiel všetkými prevádzkami od veľkovýrobného spracovania hrozna v lisovni cez jeho prekvášanie, ošetrovanie mladého vína, krášlenie a školenie vína pred fľašovaním, výstupnej laboratórnej

kontroly až po spracovanie druhotných surovín a výrobu destilátov v pezinskej pálenici.

Keďže masová veľkovýroba anonymných vín podľa „Jednotného technologického postupu“ v štátnom monopolnom podniku v podmienkach centrálne riadeného a plánovaného hospodárstva neumožňovala využiť vedomosti smerovania moderného vinárstva vo vyspelých krajinách získané počas vysokoškolského štúdia a najmä pri realizácii diplomovej práce, privítal som zmeny po roku 1989 a využil možnosť na vrátenie vinohradov a naštartovanie súkromného podnikania.

Ako sa z vášho pohľadu vinohradníctvo vyvíja a kam smeruje?

Veľmi to závisí od pôdno-klimatických podmienok danej oblasti. Malokarpatská vinohradnícka oblasť ležiaca na severnej hranici pestovateľnosti viniča hroznorodého je predurčená na výrobu predovšetkým bielych a ružových vín vyššej kvalitatívnej kategórie. Keďže nie sme schopní konkurovať južnejším regiónom v hektárových výnosoch, musíme vyrábať vína s vyššou pridanou hodnotou. V súčasnosti to je najmä okrem vysokej kvality vína aj spôsob jeho výroby s dôrazom na minimalizáciu použitia priemyselných hnojív a náhradou chemických pesticídov biopreparátmi spojenými pri pestovaní hrozna so zatrávnením vinohradov. Výsledkom je síce nižšia úroda, ale vyššia kvalita vína

vyjadrená nielen jeho organoleptickými vlastnosťami, ale aj jeho nezávadnosťou a nutričnou hodnotou. Rovnako dôležitá je šetrné spracovanie hrozna a citlivá aplikácia nových technológií pri vinifikácii. Základom je predovšetkým výroba vína z hrozna dopestovaného vo vlastných vinohradoch v danej lokalite. Môžeme tak hovoriť o návrate k tradičným spôsobom výroby reprezentovaným remeselnými vínami naturálnymi, organickými, popriprade až biodynamickými. Ďalej trend jednoznačne smeruje k spôsobu predaja vín koncovému spotrebiteľovi prostredníctvom vínnej turistiky či predaja z dvora. V tomto smere sa nám v Pezinku podarilo ako prvým na Slovensku obnoviť tradíciu viech, ktorú však tento rok prerušila pandémia.

S čím ste pri výrobe vína najviac bojovali či bojujete?

Hlavný problém Malokarpatskej vinohradníckej oblasti je po stáročia nevyrovnaný priebeh počasia v jednotlivých ročníkoch. Striedajú sa výnimočne dobré s priemernými až slabými, čo neumožňuje dodávať na trh vyrovnanú kvalitu v dlhšom časovom horizonte. Dá sa to porovnať so svetoznámu francúzskou oblasťou Champagne s obdobnými výkyvmi počasia. Tam z toho ale urobili výhodu výrobou šumivých vín bez označenia ročníka (non vintage), ktoré sú kupážou väčšieho množstva vín z rôznych odrôd, ročníkov i vinohradníckych polí.

Najviac ale bojujeme s deformovaným podnikateľským prostredím nastaveným na podporu veľkých vinárstiev a prebujnelou byrokraciou. V súčasnosti sú však najväčším problémom obrovské škody na úrode hrozna, ktoré každoročne spôsobuje premnožená poľovná zver.

Kto vám najviac pomohol?

V prvom rade to bola všadeprítomná vinohradnícka tradícia v rodine i v bezprostrednom okolí Pezinka, v ktorom som vyrastal. Významným posunom však boli až roky vysokoškolského štúdia a prvé odborné prednášky môjho ročníkoveho vedúceho prof. Fedora Malíka. Veľa nových informácií o svete vína som sa dozvedel štúdiom zahraničnej odbornej literatúry súvisiacej s témou mojej diplomovej práce pod jeho vedením. Najviac mi však pomohli až zmeny po roku 1989, ktoré nám umožnili začať súkromne podnikáť na vlastných vinohradoch a čerpať skúsenosti vycestovaním do blízkych i vzdialenejších vinohradníckych oblastí. Prelomovým bola moja účasť na poznávacom zájazde v roku 1995 v oblasti Bordeaux, Burgundsko, a najmä Champagne pod odborným vedením profesora Krausa. To definitívne utvrdilo moje presvedčenie vyrábať šumivé vína klasickou šampanskou metódou druhotného kvasenia vo fľašiach.

Ako je víno chápané dnes?

U nás bolo počas komunizmu víno degradované na lacný zdroj alkoholu. Konzumovali sa najmä lacné stolové vína s vysokým obsahom zvyškového cukru, navyše bez označenia ročníka, odrôd a pôvodu. I keď tieto neblahé spotrebiteľské návyky pretrvávajú podnes,

v kvalite vyrobených vín a v kultúre jeho podávania nastal taký významný posun, aký nebol zaznamenaný u žiadnej inej potravinárskej komodity. Vo vyspelých krajinách je víno dlhodobo vnímané ako ušľachtilý kultúrny nápoj a ako pochuti na je aj neoddeliteľnou súčasťou gastronómie. Okrem toho sa vinohradnícke oblasti postupne stávali vďaka rozvoju vínnej turistiky čoraz viac aj strediskami cestovného ruchu, čo generovalo vznik nových podnikateľských aktivít a pracovných príležitostí v službách.

Ďalším významným trendom je čoraz väčší dopyt po vínach vyrobených z hrozna dopestovaného s minimálnym až nulovým použitím priemyselných hnojív a chemických pesticídov v zatrávnených vinohradoch garantujúcich biodiverzitu celého ekosystému. Samozrejme, to na nás kladie zvýšené nároky finančné i technologické pri dopestovaní hrozna.

Čo treba ešte urobiť, napraviť v našom vinohradníctve?

Je to predovšetkým nepochopiteľné ignorovanie významu poľnohospodárstva prakticky všetkými politickými garnitúrami po roku 1989. Vzťah k vinohradníctvu a vinárstvu ako kultúrno-civilizačnému fenoménu je iba lakmusovým papierikom vysokej miery nekultúrnosti, povrchnosti a neznalosti našich dejín a regionálnych tradícií údajnými elitami národa. Výsledkom je pokles výmery vinohradov na Slovensku z cca 25-tisíc na necelých 9-tisíc hektárov. V rovnakom období v Českej republike vďaka podpore štátu vzrástla výmera vinohradov z približne 11-tisíc na dnešných 20-tisíc hektárov s cieľom rozšíriť ich výmeru na 40-tisíc hektárov do roku 2030. Je im jasné, že v agrozorte neexistuje iná plodina, ktorá tvorí finálne produkty s vysokou mierou pridanej hodnoty, a navyše generuje atraktívny segment cestovného ruchu podporujúci rozvoj vidieka. U nás sa pred verejnosťou vedie „odborný“ spor o repku olejku.

Má vo vinárskom svete miesto aj víno zo Slovenska?

Malokarpatská vinohradnícka oblasť je cieľným využívaním svojich špecifických pôdno-klimatických podmienok severnej hranice pestovateľnosti viniča priam predurčená na výrobu špecifických vín dopĺňajúcich sortiment svetových vín podobne ako Tokaj. Písal o tom už Matej Bel začiatkom 18. storočia vo svojom najslávnejšom diele „Historicko-geografická znalosť nového Uhorska“ v časti o Bratislavskej stolici, v kapitole „O svätajurskom víne“. Podrobne tu popisuje nielen jednotlivé práce vo vinohradoch a špecifické postupy výroby vín pod Malými Karpatmi porovnateľné s vínami tokajskými, venuje sa aj jeho predaju i praktikám v medzinárodnom obchode. Najväčším príkladom úspechu malokarpatských vín a sektov bola bratislavská firma Jakub Palugay a synovia, ktorá koncom 19. a začiatkom 20. storočia okrem celej Európy exportovala svoje vína a sekty do USA, Mexika, Japonska, Indie i Austrálie.

**Prípravili: E. K., Ľ. Janečka
Foto: Vinárstvo Hacač**

Prameň na turistickej trase Rybníček má zníženú kvalitu vody

Mesto Pezinok na základe informácie od Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky osadilo v spolupráci s Mestským podnikom služieb Pezinok k prameňu na turistickej trase Rybníček piktogram o tom, že voda nie je vhodná na pitné účely. Voda nespĺňa požiadavky na kvalitu pitnej vody vzhľadom na prítomnosť mikrobiologického znečistenia.

Referát životného prostredia, komunálnych služieb a dopravy MsÚ

Gabriel Hrustič: Je dôležité, aby si ľudia strážili dobrý spánok

▣ **Pandémia ochorenia COVID-19 priniesla mimoriadne náročné obdobie. Jej dopad pociťujeme vo všetkých oblastiach života a výnimkou nie je ani psychika. Už počas prvej vlny v jarných mesiacoch bol zaznamenaný nárast psychických ochorení. Aký je vývoj teraz, čo ľudia trápia najviac a aká je najvhodnejšia prevencia, sme sa pýtali odborníka z oblasti psychológie Mgr. Gabriela Hrustiča.**

Už prvá vlna ukázala, že v prípade pandémie nejde len o fyzické, ale i psychické zdravie. Môžeme hovoriť o výraznom náraste počtu ochorení?

Bol rapidný nárast v online poradenstvách a na linkách krízovej pomoci. Rovnako aj u nás v Pinelovej nemocnici sa pandémia podpísala pod zvýšený počet príjmov a zo skúsenosti s online terapiami viem, že aj ľudia, ktorí už dlhé mesiace pracujú z domu, majú tendencie situáciu ťažko zvládať, takže rozhodne tento rok je veľmi náporový na psychiku.

Čo ľudia trápia najviac? Sú to obavy, neistota, strata zamestnania alebo strach...?

Je to veľmi široký zásah. Také to najpodstatnejšie je, že u ľudí prišlo k narušeniu stereotypu a bežného fungovania či už v pracovnom režime, alebo vo voľnočasovom, kde je ten najväčší postih. Existenčné ohrozenie je tu naozaj veľké. Veľká skupina ľudí hlavne v oblasti kultúry a športu nemá z čoho žiť, takže to, pokiaľ viem, prežívajú veľmi ťažko. A, samozrejme, fungovanie v spomínanom home office je pre niektorých náročné. Nemaľý problém je aj s tým, že vzťahy v rodinnom prostredí nie sú často zdravé, takže to vytvára väčší priestor aj pre domáce násilie. A netreba podceňovať ani to, že ľudia sa reálne boja o svoje zdravie či zdravie svojich blízkych.

Epidemiologická situácia sa cez leto upokojila. Aká bola situácia v psychologických ambulanciách?

Práve cez leto sme evidovali nárast záujmu, pretože v tých prvých vlnách na jar ľudia nemohli veľmi chodiť za psychológom. A ono to aj tak funguje, že človek má nejakú odolnosť, niečo vydrží, ale postupne začne tá obranyschopnosť psychiky upadať, a tým pádom sa psychické poruchy prejavujú neskôr. Rovnako platí aj to, že keď je človek v krízovej situácii, tak drží, drží, drží, a keď sa uvoľní, tak potom sa to prejaví. Takže práve v lete sa to ľudia snažili nejakým spôsobom riešiť. A teraz uvidíme, aká bude situácia, keby začali byť nemocnice preplnené.

Vidíte nejaký rozdiel medzi prvou vlnou pandémie a druhou?

Sú tu isté podobnosti, sú tu isté rozdiely. Ten hlavný rozdiel bol v tom, že to bolo niečo úplne nové, kde sme vlastne nevedeli, čo prichádza. Niektorí to podceňovali, niektorí to videli príliš katastroficky až apokalypticky. Bol tu rýchly zásah na uzavretie krajiny, podarilo sa limitovať počet ochorení a prakticky sa nám prvá vlna de facto vyhla. Ľudia sa zomkli, aby zabránili zhoršeniu situácie, aká v tom čase panovala v Taliansku, Španielsku či Francúzsku, čo nám udržalo silnú solidaritu. V lete začali byť ľudia vyčerpaní z tých opatrení, nosenia rúšok, stále sa rozprávalo o veľkých rizikách. A keď je niečo nepríjemné, prirodzená obrana je jednoduchá, ale funguje, popieranie problému. Preto aj druhá vlna je veľmi poznačená popieraním toho, že tu reálne nejaké nebezpečenstvo je. Tie konšpirácie, ktoré sú tu vždy, ešte zosilneli a prišlo k polarizácii ľudí.

Veľkú rolu zrejme zohrávajú aj médiá, resp. spracovávanie informácií...

Skôr to, ako ľudia spracovávajú informácie. Ľudia čítajú kadečo, väčšinou, žiaľ, to, čo im Facebook ponúkne. Navyše ľudia čítajú len nadpisy, ktoré sú mnohokrát odlišné od obsahu článku, a vytvárajú si názor na základe emócií, a nie na základe racionality.

Do akej miery „mieša karty“ jesenné počasie?

Jeseň, a hlavne jej druhá polovica, keď už opadáva lístie, je depresívnejšia ako iné ročné obdobia. Je menej svetla, takže nápor na psychiku teraz bude väčší. A veľký rozdiel je aj v tom, že zatiaľ čo prvá vlna prišla na jar a vedeli sme, že za pár týždňov bude leto, a tým pádom menšia infekčnosť, tak teraz nás čaká dlhá jeseň a dlhá zima, kedy sa prakticky toho vírusu nejakým spôsobom nezbavíme. Takže je nutné sa nastaviť naozaj na dlhé mesiace, kde budeme stále nosiť rúška, kde budeme stále používať dezinfekciu, kde budeme musieť obmedzovať kontakty a voľnosť pohybu, takže to bude náročné.

V prípade fyzického zdravia v súvislosti s ochorením COVID-19 sú najohrozenejšou skupinou seniori. Dá sa hovoriť o najohrozenejšej skupine aj v prípade psychického zdravia?

Iným spôsobom sú zraniteľní psychotici, iným neurotici, iným spôsobom sú zraniteľní ľudia, ktorí doteraz nemali psychické ochorenia a dostali sa napríklad do existenčných problémov.

Takže nedá sa špecifikovať jedna skupina ľudí. Sme ohrození všetci?

Ano. Pri tej psychike je nutné veľmi dbať na zásady psychohygieny a zo všetkého najviac najmä na zdravý spánok. Je dôležité, aby si ľudia teraz strážili dobrý spánok, pretože z väčšiny stresu sa človek vyspí. Takže teraz sme tým preťažením, ktoré toto obdobie v nás vyvoláva, ohrození všetci. Musíme si dávať pozor a byť k svojej psychike a k varovným signálom, ktoré nám náš organizmus vysielá, obozretnější.

Medzi základné preventívne opatrenia, ktoré musíme teraz dodržiavať, patrí zásada ROR (rúško – odstup – ruky). Aké zásady by sme

vať celú zimu. A, samozrejme, pokiaľ sa dá, treba otvárať aj ťažšie témy a pracovať na medziľudských vzťahoch.

Ako pracovať so strachom či už o rodinu, zamestnanie, zdravie?

Strach je veľmi mocný. Skôr by som povedal, že je dôležité strachu neprikladať polienka do toho ohníka, a keď zistíme, že prežívame strach, presmerovať pozornosť, skúsiť odkloniť pozornosť na iné činnosti, aby sme netrúvali naozaj hodiny a hodiny tým, že si budeme vnútri generovať nejaké katastrofické scenáre. Čiže dôležité tam je nevenovať strachu pozornosť, lebo on je v nás, čiže tam nepomôže nejaké upokojuvanie. Strach je iracionálny, často nepočúva na rúško, preto jedine, čo naozaj promptne funguje, je presmerovať pozornosť. A veľmi užitočné je, keby si ľudia dokázali osvojiť relaxačné techniky. Či už autogénny tréning, kontrolované dýchanie, či nejaké formy meditácií. V tomto období je to obzvlášť dôležité, lebo je to pomerne silný nástroj na odbúranie stresu a aj v rámci tých strachov je to nejaký priestor, kde možno zažiť úľavu a následne i väčšiu odolnosť.

Kedy by sme mali zbystriť pozornosť a vyhľadať odbornú pomoc?

Varovným signálom č.1 je, keď sa poruší spánok. Keď nevieme spať, máme prerušovaný spánok, hlavou nám behá množstvo myšlienok. Jednoducho, keď nám ten spánok už nevie pomôcť pri odbúravaní stresu. To je dôležitá vec. Vtedy je už dobré vyhľadať odbornú pomoc alebo minimálne sa o tom v okruhu svojich známych a blízkych rozprávať. A potom, keď človek cíti, že prestáva vládnuť, cíti úbytok energie, sleduje u seba podráždenosť, menšiu mieru tolerancie či výpadok z fungovania v práci alebo vzťahu.

Budeme ustráchanejší, úzkostlivejší? Aký dopad môže mať pandémia na nás do budúcnosti?

Veľmi záleží, ako sa to bude vyvíjať. Veľmi. Teraz ťažko predvídať. Inak to bude vyzeráť, keby to na jar skončilo, inak, ak by situácia trvala ešte ďalšie dva, tri roky. Závisí aj od toho, aké bude mať pandémia následky na ekonomiku, na transformáciu spoločnosti a najmä na nenávisť, ktorá v našej spoločnosti veľmi bují. Nenávisť, polarizácia, hľadanie vinníka, odreagovanie vlastnej frustrácie, poškodenie spoločnosti a vzťahov, agresivita. Toto ja vnímam ako najnebezpečnejšie riziko.

Aké pozitíva by sme si mohli zo situácie, ktorú nám priniesla pandémia, zobrať?

Každá kríza, či už na rovine osobnej, alebo skupinovej, je zároveň aj príležitosťou k zmene. Mnohé veci, ktoré sme si v sebe niesli a chceli niekedy zmeniť, môžeme zmeniť práve teraz. Samozrejme, nie všetko, lebo keď niekto chcel hľadať novú prácu, tak teraz by to asi nebol najrozumnější nápad. Čiže nebať sa urobiť veci, ktoré sme v kútiku duše chceli, ale nevedeli sme k tomu vykročiť. Zároveň každá kríza prináša možnosť utrátiť si hodnoty – čo je pre nás dôležité, bez čoho sa v živote vieme zaobiť, bez čoho sa nevieme zaobiť. Takýto nejaký výpočet by si každý mal urobiť sám.

Blížia sa Vianoce a situácia ani zďaleka nevyzerá stabilizovaná. Čo by ste odporučili našim čitateľom pre zachovanie psychického zdravia aj počas vianočného obdobia?

Ako som hovoril, zásady zdravej psychohygieny. Tie sviatky boli vždy takým masívnym rozkazom byť šťastný a užívať si šťastie v kruhu rodiny. Odkaz je v princípe fajn, len pokiaľ sa dá, tak sa nesnažme podlahnúť tlaku, že musíme byť šťastní na povel, a radšej si skúsme Vianoce, rodinnú pohodu a šťastie vytvárať každý jeden deň. Vianoce nemusia byť o šťastí a harmónii za každú cenu.

Pripravila: Nina Bednáriková, foto: archív G. Hrustiča, TASR

STĽPEK PO NAŠEM

Drahý moji!

Bujný október a kus novembra zme zažili. Druhá vlna pandémie, omnoho väčšia a horšia ako tá prvá. Povinné – nepovinné testovány, zákazy, postupné uvoľňovanie. Navíc na pár dní ešte aj povodňová pohotovosť. A aby toho nebolo málo, rýchly skok do studenej jasy. Do fúľky sem si na ten chlad nezvykl. Fodbalisti nesklamali, poprehrávaly šekko, čo sa dalo. Raz aj to, čo sa nedalo. Odnéšol to tréner a nakoniec zme aj postúpili. Komentátor hulákal jak otrhnutý, ale mne tá ozajská radosť chýbala. Tagže tradície sa zachovávajú aj f šporce. Alespon tý novodobé. Já si pamätám ešte rok, keď zme v osemdesiatom roku (minulého storočia) hrály s Taliami o treťé miesto na majstrovstvách Európy. Jak zme frľaly. Šak štyri roky prettým zme boli majstri a fčúl toto. Antyfodbal. Hrály zme ftedy, jako Gréci. Friško strelyt gól a potom brány zubama, nechťama do konca. Práda, to zme byly ešte Československo. Ftedy bol postup na MS a ME povinnost. Dneska je to zázrak. A vůbec. Dneska je zázrak aj to, že sa vůbec ešte naživo nejaký šport hraje. Nelen virtuálne. Akurát tot minule zme s kamarádem, jako náhradu pálená svíček na cinteri spomínaly, jako zme si spívavaly pesnyčku ot Katapultu – Až (se bude psát rok 2006) a f telke bežal seriál Prejijú rok 2000? Né, neprežily. Spomínal svoju bapku, kerá sa išla prelécit z izby do kúpelny, aby ju tý chlapi f telke neočumovaly. (Vysvetlený pre mladých: f tých časoch ešte nygdo nemal f kúpelny telku.) Vyprávaly zme o starých časoch. Aj o tém, že nové technolígije nás móžu obmedzit len natólko, nakólko im to dovolíme. Ket si bez nych nevíte život prectavit, mosíte im odezdat okrem fúry času aj kus svojej osobnej slobody. Normálny faustofský handl. Rozhodnutí je na vás. Ale každý sce vypadat in. Téš sem bol mladý, nosil žebradlo, činy a žaluďofku. Digitálky už né. Život je treba žít. Veci sú len veci. Neskej sem pisal kamarádovi, medzi rečú sem scel byt fitpný a napísal, že dóndzi ma kuknúť, ket korona a vlada dovolý. Ftém sem si uvedomil, že spojený strana a vlada sa kedysi používalo často. Aj f týmto poradzi. „Predstavitelia strany a vlády privítaly na Ruzyňskom letisku člena ÚV KSSZ a ministra zahraničných vecí súduha Andreja Gromyka.“ Fšimnyte si, že prvá bola strana a š potom vlada. Důležitější bolo členstvo v ÚV, jako vysoká funkcijs minystra. Taká bola aj prax – ket strana dovolyla, vlada sa móhla užnést a š potom parlament (ten sa téš volal ináč) schvályt. Fčúl je to naščasci jednoduché. Povíme jedno-ducho Igor a víme hnet, o keho ide. My Pezinčané to máme velyce jednoduché, lebo si nemosíme pamatat any dve mená. Stačí sledovat debatu a hnet víme o kerého ide – o slovenského alebo meského. O stranách sa nevypráva. Tý dóndu na radu pred volbama. A tý sú naščasci dost daleko. (Verím, že len) Načas ich vystrídala téma Korona. Zatát sa dršte. Testy majte negatývne a myslený pozitývne. A nech vám to vydrží aj nadálej!

Zúctu strýco Lajo

Martin Hrubala: Malokarpatské múzeum v šesťdesiatke vyzrelo

☒ Nedávno, 17. októbra 2020, uplynulo šesťdesiat rokov od vzniku Malokarpatského múzea. Podujatia, ktoré boli naplánované k tomuto výročiu, žiaľ spláchla druhá vlna COVID-u 19. Presnejšie, odplavila ich do budúceho roka, ktorý je napokon takisto rokom jubilejným. O histórii múzea, jeho súčasnosti, „covidovom“ roku a aj o plánoch do budúcnosti porozprával čitateľom Pezinčana Martin Hrubala, riaditeľ Malokarpatského múzea v Pezinku.

Šesťdesiatka znamená pre človeka dôchodkový vek, ale pre Malokarpatské múzeum to určite v žiadnom prípade neplatí. Ako vnímate tých šesť desaťročí?

Vyzreli sme. Osobne som v múzeu už 17 rokov, teda hovorievam, že sa pomaly aj ja stanem jeho exponátom. Z pohľadu veľkých svetových múzeí naša šesťdesiatka znamená vlastne iba prechod z adolescentného veku do dospelosti. Avšak v slovenských podmienkach rozhodne patríme už medzi etablovanejšie múzeá. Vážim si to, pretože takáto kontinuita, aby nejaká organizácia pretrvala šesťdesiat rokov, to nie je samozrejmosť. Vidím za tým celý zástup ľudí, ktorí sa zaslúžili o vznik múzea, ktorí ho viedli, ďalej je tu celá plejáda zamestnancov, z ktorých každý vtlačil múzeu svoju pečatľ. Teda cítim rešpekt a obdiv voči všetkým, čo naše múzeum počas šiestich desaťročí budovali, posúvali a ťahali dopredu.

Zvyknete hovoriť, že v roku 1960 bolo vaše múzeum „znovuzaložené“, pretože jeho história siaha do hlbšej minulosti – do prelomu 19. a 20. storočia a do čias Františka von Meissla.

František von Meissl bol renesančný človek. Pričinil sa o to, že zozbieral zbierkové predmety, ktoré súviseli s dejinami mesta, ako bola mestská zástava, prísazný súdny križ, cechové truhlice a rôzne ďalšie insígnie. Tieto veci v druhej polovici 19. storočia zanikali, no on ako človek, ktorý mal blízko k histórii, ich zozbieral a založil v Pezinku na prelome storočí pamätnú izbu. Tá sa príležitostne otvárala pre návštevníkov. Bol nielen lokálpatriot, ale aj viacnásobný mestský funkcionár – mešťanosta, mestský kapitán, sirotský otec atď. Mal teda viacero funkcií a veľmi dobré kontakty. Keď sa napríklad zrušili cechy, tie museli cechové insígnie a truhlice odovzdať na mestskom úrade. On už vtedy vycítil, že raz budú mať hodnotu a začal takéto veci zhromažďovať, uchovávať, až to vydalo na pamätnú izbu. Dnes patria tieto predmety k tomu najcennejšiemu, čo v našich zbierkach máme.

Ako sa z tejto pamätnej izby stalo Malokarpatské múzeum?

Už pri zakladaní pamätnej izby pomáhala Meisslovi ďalšia zaujímavá osobnosť, Fedor Jamnický, v tom čase ešte študent, ktorého si Meissl vchoval. František von Meissl sa narodil sa v roku 1837, teda to bral ako ak-

tivitu na sklonku svojho života – aj keď napokon zomrel až v roku 1934 ako 97-ročný. Ako bard zasvätil Fedora Jamnického do dejín mesta a obaja boli pri vzniku pamätnej miestnosti. Pán Jamnický potom vyštudoval chémiu, stal sa inžinierom a v 50. rokoch, keď už bol na dôchodku, bolo mu ľúto, že múzeum, ktoré zažil ešte ako mladý človek, už v tom čase v Pezinku nebolo. Zasadzoval sa o to, aby opäť vzniklo a aby to bolo múzeum v plnohodnotnom formáte. Teda vznik nášho múzea v roku 1960 bola aj jeho zásluha. Pôvodne malo ísť o mestské vlastivedné múzeum, potom historické, až sa napokon vyprofilovalo ako regionálne a vinohradnícke.

Ako si tento proces profilovania môžeme predstaviť?

Najprv existovala určitá dvojkoľajnosť v tom, akú náplň by múzeum vlastne malo mať. Časť ľudí mala predstavu, že by malo plniť mestskú a historickú funkciu, ale zároveň ľudia najmä na vtedajšom okresnom či krajskom národnom výbore vnímali jeho funkciu ako regionálnu, až celorepublikovú, a to najmä v kontexte vinohradníctva. Vzniklo mestské i malokarpatské múzeum a obe mali to isté vedenie a sídlili v tej istej budove – v tej, kde sa múzeum nachádza dodnes. Hoci pôvodne sa aj o tomto sídle uvažovalo ako o dočasnom riešení a padali návrhy, aby sa múzeum presťahovalo do Pezinského zámku, aby využilo park, kde by mohol byť akýsi vinohradnícky skanzen, preše, vinohradnícke budy a dokonca aj vinič... Tí odvážnejší chceli, aby sme boli vlajkové vinohradnícke múzeum pre celé Československo, ale z takýchto plánov, žiaľ, neskôr zišlo.

Ako fungovalo múzeum v prvých rokoch?

Jeho neformálnym správcom bol Fedor Jamnický. Keď sa konalo vinobranie v roku 1961 a 1963, urobila sa tu expozícia, priestory múzea sa otvorili a potom sa zasa pekne zavreli. V roku 1965 sa stal riaditeľom Dušan Ježík, ktorý viedol mestské aj malokarpatské múzeum. Obe múzeá sa napokon formálne zlúčili v roku 1970 do malokarpatského vinohradníckeho múzea. Aj v našich zbierkach vidieť, že tu máme predmety, ktoré majú vzťah k mestu a k regiónu, ale je tu akcentované aj vinohradníctvo. Obe tieto polohy máme vo vienu a snažíme sa ich rozvíjať ďalej.

Dušan Ježík musel po sovietskej

invázii opustiť funkciu. Kto ho vystriedal?

Riaditeľkou sa stala Hana Dolská, ktorá tu počas viac než dvoch desaťročí vybudovala stále expozície a zaslúžila sa o to, že múzeum získalo odborných aj technických zamestnancov. Vznikla historická expozícia venovaná regiónu, časom pribudla aj vinohradnícka expozícia a múzeum sa začalo profesionalizovať. V 90. rokoch minulého storočia na tento odkaz nadviazala Danko Kopálová, ktorá prispela k personálnemu posilneniu múzea – vznikli nové pozície ako napríklad archeológ, historik umenia či múzejný pedagóg. Po nej som od nej túto kontinuitu prevzal ja.

Čo nové ste do múzea priniesli ako jeho pracovník a neskôr riaditeľ?

Ponoril som sa do dejín regiónu aj vinohradníctva, pretože som sa stal správcom krásnej zbierky vinárstva a vinohradníctva. A snažil som sa múzeum viac posunúť aj do oblasti cestovného ruchu. Teda aby si zachovalo to dobré z hľadiska kultúry, oživovania tradícií a spravovania hmotného kultúrneho dedičstva, no zároveň aby sa vytvoril priestor pre turizmus, cestovný ruch, zážitok. Aby múzeum nepôsobilo ako skanzen, ale aby bolo dôstojným miestom na trávenie voľného času aj pre širšie cieľové skupiny. Snažili sme sa teda expozície vynoviť tak, aby boli viac interaktívne a zážitkové, aby sa človek do prehliadky aktívnejšie zapojil. Nadviazali sme na tento program degustáciami, aby pôsobili takisto aktívnejšie a zážitkovejšie. Urobil som si someliérské skúšky a v zahraničí som sa inšpiroval zážitkovou nadstavbou. Začali sme robiť degustáciu v tme, prípadne v spojení s hudbou a farbou.

Posilnili sme aj archeologickú činnosť, dnes máme dvoch archeológov s licenciou na vedecké a záchranné výskumy. Veľmi ma teší, že posledné roky si k nám nachádzajú cestu stále viac aj školské skupiny. Na tom majú nepochybne veľkú zásluhu dve múzejné pedagogičky. Teda ak by som to mal zhrnúť, snažil som sa múzeum profilovať cez vinohradníctvo, zážitok a originalitu. Tieto pojmy by si mal človek predstaviť, keď sa povie Malokarpatské múzeum. Niečo netradičné, invenčné, s charakterom a pritom seriózne.

Múzeum sa môže pochváliť najväčšou zbierkou vinohradníckych lisov v Európe, dokonca ste o tom zostavili aj publikáciu.

Áno, je to naša pýcha. A keďže žijeme v 21. storočí a máme k dispozícii moderné technológie, podarilo sa nám v tomto roku naprogramovať počítačovú animáciu, na ktorej si návštevníci budú môcť pozrieť, ako lis funguje v 3D rozmere.

Čo všetko ste počas jubilejného roka stihli urobiť?

Spomeniem najskôr aktivitu na prvý pohľad menej viditeľnú: bola to plánovaná rekonštrukcia a prístavba nášho podkrovia. Začali sme s prácami v marci a počas prvej vlny pandémie, keď sme museli na istý čas múzeum zavrieť. Bolo to šťastím v nešťastí, že sme sa mohli na tento projekt viac sústrediť. V októbri sme rekonštrukciu úspešne dokončili, a tak sa dosiaľ nevyužívaná povala v našom objekte prvý raz po

60 rokoch zmenila na príjemný, moderný a interaktívny priestor, ktorý bude k dispozícii verejnosti. Zároveň sa nám podarilo zriadiť vlastný múzejný e-shop, kde si môže návštevník nielen objednať publikácie či suveníry, ale aj vstup do múzea či na zážitkovú degustáciu. Teší ma aj náš nový youtube kanál či instagramový účet. Vykonalí sme aj plánovanú revíziu zbierkových predmetov, aby sme si u nás doma trochu upratali.

Vaša 60-ka prišla v období druhej vlny pandémie. Ako to ovplyvnilo vaše oslavy?

Slovo „oslavy“ trochu nerád používam, radšej hovorím, že si toto výročie pripomíname. Teda šesť desaťročí našej existencie sme si chceli pripomenúť teraz na jeseň, ale keďže prišla druhá vlna, presunuli sme plánované aktivity na ďalší rok. Budú to teda oslavy vo formáte 60 plus 1 – otvorenie podkrovia verejnosti, výstava, slávnostná akadémia, publikácia, pamätná eurobankovka, prezentácia nových atrakcií v expozícii to všetko bude v roku 2021. A budú sa konať aj podujatia, ktoré si ľudia vybrali v internetovom hlasovaní. Má to v sebe tiež istú logiku, keďže múzeum bolo otvorené pre verejnosť v roku 1961 počas malokarpatského vinobrania, teda máme výročie aj na budúci rok.

Ukutočnia sa aj Keramické trhy, ktoré tento rok chýbali?

Urobíme všetko, aby boli, ak to bude čo len trochu možné – aby táto pekná myšlienka nezačala upadať do zabudnutia. Som optimista, alebo skôr opti-

mistický realista. Raz ten COVID určite skončí.

Aké máte plány do budúcnosti?

Spravujeme aj Múzeum Ferdiša Kostku v Stupave a tam by sme radi celý priestor obnovili a hlbšie predstavili tému habánov. V našom druhom vysunutom pracovisku v Literárnom a vlastivednom múzeu vo Sv. Jure sme sprístupnili pred týždňom novú expozíciu Dejiny mesta Svätý Jur a hradiska Neštich. Verím, že sa nám tam podarí získať nové priestory a budeme sa sťahovať do krajšieho. Máme plány aj s kaštieľom v Malinove, kde by mohla vzniknúť galéria Bratislavského samosprávneho kraja, reštaurácia, priestor pre semináre, svadobnú turistiku, vinotéku, centrálny depozitár atď. A tu v Pezinku by sme radi rozvinuli potenciál vinárskych aktivít. Snažíme sa budovať a sieťovať. Zaviedli sme napríklad spoločnú zvýhodnenú vstupenku tzv. Combi ticket s Pezinským zámkom... Všetci, ktorí prežívame obdobie neľahké pre kultúru aj cestovný ruch, musíme spolupracovať, aby vznikla atraktívna možnosť, ako v našom regióne stráviť nielen pol dňa, alebo deň, ale aj víkend alebo týždeň. V oblasti cestovného ruchu máme veľké resty. Naš kraj a mesto neobjavili ešte ani mnohí Slováci. Z Pezinka a destinácie Malých Karpát by sme chceli spraviť naozaj atraktívnu, pútavú a príťažlivú oblasť – a k tomu by som rád prispel.

Text: -ky-

foto: Malokarpatské múzeum v Pezinku

VÝSTAVA FOTOGRAFIÍ

Malé Karpaty

fotoobjektívom
Stana Jendeka a Jana Šipa

12. 11. 2020
31. 3. 2021

Malokarpatské múzeum v Pezinku
M. R. Štefánika 4
Pezinok
www.muzeumpezinok.sk

malokarpatskemuzeum_v_pezinku

Malokarpatské múzeum v Pezinku pozýva na novú výstavu pod názvom Malé Karpaty fotoobjektívom Stana Jendeka a Jana Šipa.

Fotografie ponúkajú pohľady na známe miesta, ako ich nepoznáme. Súčasťou výstavy je predaj obrazovej knihy Malé Karpaty – malé milé hory.

Výstava potrvá do 31. marca 2021. Zároveň je prístupná aj online na youtube kanáli Malokarpatského múzea v Pezinku. Vystavované snímky i knihy si môžete zakúpiť prostredníctvom e-shopu – shop.muzeumpezinok.sk.

Darujte knihu – potešíte deti, potešíte seba

❖ **Nadácia REVIA už 16 rokov motivuje ľudí, aby splnili želania detí, venovali im knihy a poskytli im príležitosť vstúpiť do sveta múdrosti a fantázie. Kniha je vždy dobrý darček a ešte lepší je, ak je to tá vysnívaná. Deti zo sociálne znevýhodnených pomerov z Malokarpatského regiónu posielajú svoje knižné želania do Nadácie REVIA a tá hľadá darcov, ktorí splnia tieto ich túžby. Aj vy môžete obdarovať nejaké dieťa od 16. novembra do konca decembra v projekte *Otvor srdce, daruj knihu* zakúpením označenej knižky v kníhkupectvách Folly v OC Kocka v Modre, Artforum na Kollárovej ulici v Pezinku. Prostredníctvom Nadácie REVIA budú knihy doručené do rúk mladých čitateľov.**

Spisovateľ a dlhoročný partner projektu Mária Kopcsay k projektu napísal: „Rok 2020 zmenil naše životy. Zmenil naše nazeranie na život. Priniesol nám mnohé

obmedzenia, často veľmi neprijemné. Pripravil nás napríklad o obľúbené kultúrne podujatia. Na druhej strane si to môžeme vynahradiť dobrými knihami. Navyše krízová situácia vždy preverí našu schopnosť cítiť solidaritu, spolupatričnosť, schopnosť pomáhať si. Rok 2020 ukázal, koľko je v nás zla a koľko dobra. A významným zdrojom dobra je práve literatúra, s ktorou sa od detstva stretávame. Darovať knihu znamená darovať niekoľkonásobné dobro. Konáme dobrý skutok, ale pomáhame dobrú zakoreniť sa v našich srdciach, aby nám dokázalo rásť a kvitnúť v lepších i v horších časoch. Verme, že v roku 2021 bude zasa lepšie.”

Počas 15-tich predvianočných období bolo v projekte obdarovaných 2 553 detí knihami za 23 352 €. Darujte knihu deťom, ktorých možnosti sú limitované a ich darčekom sú zvyčajne základné veci na prežitie. Chceme, aby si pod stromčekom našli o príbeh či o knižného hrdinu viac. „Kúpte knihu a zohat-

nite! Vám píšú tieto deti ako Ježiškovi,” sú podporné slová Veroniky Šikulovej, spisovateľky a ambasádorky tohto projektu. Venujte knižky deťom, ktoré ich bez vás možno nedostanú. Urobíte radosť sebe aj deťom a predvianočná atmosféra v tomto komplikovanom období bude o trochu krajšia. Informácie o projekte nájdete na našej stránke www.revია.sk. V mene obdarovaných detí ďakujeme.

REVIA – Malokarpatská komunitná nadácia

Pezinské kultúrne centrum priblížilo prácu v kultúre pred a po revolúcii

❖ **Situácia spojená s pandemiou ochorenia COVID-19 ovplyvnila i organizáciu podujatí pri príležitosti 31. výročia Nežnej revolúcie. Preventívne opatrenia a nariadenia, medzi ktorými je paradoxne i zákaz zhromažďovania sa, vylúčili konanie hromadných akcií. Napriek tomu sa nezabudlo. Pezinské kultúrne centrum si zaspomínalo na kultúrne dianie pred a po revolúcii v spojitosti s kultúrnym domom prostredníctvom videodokumentu.**

„Rozmýšľali sme, ako si tento rok pripomenieme 17. november. Je rok 2020, vo svete zúri pandémia a kultúra opäť stráda. A tak sme si povedali, že pospomíname, ako sa pracovalo v kultúre pred revolúciou a ako po nej. Oslovili sme ľudí, ktorí formovali kultúru v Pezinku. Pozvanie prijali traja. Bývalá riaditeľka kultúrneho domu, bývalá dramaturgička a známy pezinský

Priatelia, pridajte sa do celoslovenskej zbierky

Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok?

Potešíme tieto Vianoce seniorov, ktorí nečakajú od nikoho darček
Vyčaríme tak úsmev a zahrejme pri srdci nezištným činom

Naplníme spolu čo najviac darčkových krabíc, napríklad s:

- niečím voňavým (sprchovací gél, šampón, sprej, tekuté mydlo, vlhčené obrúsky, ...)
- niečím sladkým (bomboniera, čokoláda, cukríky, ...)
- niečím slaným (chrumky, keksy, ...)
- niečím teplým (káva, čaj, ...)
- niečím na čítanie (krížovky, časopis, kniha, ...)
- niečím na pamiatku (pohľadnica, kresba, hrnček, pohár, drobnosť čo poteší, ...)

Zabaľte zvlášť spodok a vrch krabice a medzi 23.11. – 6.12.2020 odovzdajte kontaktnú osobu najbližšie k vám. Celý zoznam nájdete online na kolkolasky.sk
Obdarovaní budú klienti domovov dôchodcov, pre ktorých to bude možno jediný darček tieto Vianoce. Vložte preto do krabice aj kúsok svojho srdca.

Ďakujeme!

Mariánsky stĺp v centre mesta podstúpil obnovu

❖ **Mariánsky stĺp so sochou Nepoškvrnenej Panny Márie — Immaculaty na Radničnom námestí v Pezinku je obnovený. Historická pamiatka mesta tak po dvadsiatich rokoch znovu získala reprezentatívny vzhľad. Veď Panna Mária je symbolom mesta, jej postava sa nachádza aj v erbe Pezinka.**

Obnova si vyžiadala vyčistenie celého súsošia, odstránenie nánosov a starých plomb, vyplnenie vjetraných prasklín v pieskovci, výmenu poškodených, doplnenie chýbajúcich dlaždíc na zvýšenom stupni, na ktorom stĺp stojí, a ich kompletné vyškárovanie, farebné zjednotenie doplnených a vyčistených častí, obnovenie písmomalby a konzervovanie. Práce trvali od 5. októbra do 6. novembra. Okrem centrálneho stĺpa a stĺpikov ohrady, ktoré sú žulové, vyčistená pamiatka získala svietivý biely vzhľad.

„Obnova zvýšeného stupňa bola prácejšia, než sme predpokladali. Po vybratí poškodených dlažbových kameňov sme zistili, že je pod nimi len štrk a treba ich podbetónovať. Vyosená vodorovná plocha stupňa voči zvislej bránila obložiť zvislú časť presne, kameňom bolo treba prispôbovať hrúbku. Žuvačkami a voskom zo sviečok boli veľmi znečistené kamene na stupni, tie si vyžiadali prebrúsiť hrubšiu vrstvu,” povedal realizátor obnovy Pavol Slezák.

Podľa Eduarda Zvarika z Mestského múzea v Pezinku, ktorý vykonával dohľad nad obnovou Mariánskeho stĺpa, bola dodržaná požadovaná farebnosť

a umelecko-historické parametre. Mesto v dohľadnom čase opraví svietidlo na stupni, ktoré bolo poškodené. Osvetlenie pamiatky večer zvýrazní dodá námestiu pôvabnú atmosféru.

Z histórie morových stĺpov

V období baroka vznikali morové stĺpy a súsošia s Immaculatou na celom území Európy na pamiatku obetí

a z vďačnosti za ukončenie epidémie, najčastejšie cholery a moru. Aj Mariánsky stĺp v Pezinku vznikol z takého dôvodu. Vďaka vdove po kúpeľníkovi a senátorovi Anne Márii Schmidtovej, ktorá vo svojom testamente odkázala sto zlatých na sochu Panny Márie. Ak by tieto prostriedky nestačili, mali sa ešte ďalšie doložiť z jej majetku, aby sa vyhotovila „dúkladná a statečná statua”. Mariánsky stĺp postavili v roku 1749 na námestí, od roku 1772 bola okolo neho umiestnená aj reťazová ohrada. Stĺp obnovili v roku 1899 a opäť po II. svetovej vojne, pretože bol poškodený pri prechode frontu. V roku 1958 rozhodol národný výbor o premiestnení stĺpa z pôvodného miesta pri Dolnom kostole ďalej na Radničné námestie, kde zostal nielen do reštaurovania v roku 2000, ale aj podnes.

Text a foto: Irena Dorotjaková

Dlhoročná dramaturgička Domu kultúry v Pezinku Daniela Debnárová porozprávala, ako sa organizovali kultúrne podujatia pred viac ako 30 rokmi, pričom poukázala, že prioritou bolo v tom čase plnenie ideologických zásad Komunistickej strany ČSSR. Každý program musela schváliť ideologická komisia, ktorá pôsobila pri národnom výbore. Kultúrnym stánkom bol vtedy Mestský dom kultúry a vzdelávania, ktorý mal sídlo v amfiteátri.

Ludovít Slimák (Lajo) priblížil divá-

17. novembra 1989 sa v pezinskom kine premietal francúzsky film Bez strechy i bez zákona – tragická vzbura proti spoločenským konvenciám.

dy Mestský dom kultúry a vzdelávania, ktorý mal sídlo v amfiteátri.

kom vznik a činnosť Občianskeho združenia Pezinské rozprávkové divadlo, vnímanie skratky združenia – P. R. D. i spoluprácu s Domom kultúry. Podelil sa o skúsenosti s cenzúrou aj s pocitmi z politického a ľudského uvoľnenia v 90. rokoch.

Trojicu pozvaných hostí uzavrela Mgr. Kvetoslava Štrbová, ktorá v roku 1991 nastúpila na post riaditeľky Domu kultúry v Pezinku. Porevolučné roky a nová budova Domu kultúry otvorili celkom iné možnosti. Začali sa organizovať koncerty, divadelné predstavenia, menšie i väčšie javiskové formy, diskotéky pre mládež či plesy. Veľký rozvoj znamenalo aj kino. Prvým filmom premietaným v novom kine v Dome kultúry bol slovenský film Obyčajný špás.

Celý videodokument je k dispozícii na webovej stránke PKC.

-nb-

Školské triedy zívajú prázdnotou

Už počas prvej vlny pandémie si deti vyskúšali dištančné vzdelávanie – teda sa učili doma s pomocou internetu, učebných pomôcok a aj rodičov. Bohužiaľ sa na jeseň situácia zopakovala znova a mnohé triedy opäť zívajú prázdnotou. S informáciami a postrehmi, ako dištančné vzdelávanie zvládajú deti, učitelia i rodičia, sa s čitateľmi časopisu Pezinčan podelil PaedDr. Erik Špaňo, metodik školského úradu na Mestskom úrade v Pezinku.

Dištančné vzdelávanie nie je novinkou, deti si ho vyskúšali už počas prvej vlny pandémie. Zohráva táto skúsenosť nejakú rolu?

Už v prvej vlne sa nastavili určité pravidlá dištančného vzdelávania a učitelia aj žiaci tak boli pripravení na to, čo ich teraz čaká, najmä pokiaľ ide o využívanie komunikačných kanálov a techniky. Stále si však myslím – aj po rozhovoroch s pedagógmi, a aj vzhľadom na to, že som sám pôsobil ako pedagóg –, že táto forma úplne stopercentne nenahrádza kvalitu kontaktu učiteľa so žiakom, a tým aj sprostredkovanie učiva. Priamy kontakt „face to face“ je bližší žiakom aj učiteľom. Ale nie je iná možnosť, než využiť také formy vzdelávania, aké sú momentálne k dispozícii.

Má dištančné vzdelávanie vplyv na prospech žiakov?

Vo všeobecnosti sa dá povedať, že je to individuálne podľa toho, ako žiak k dištančnému vzdelávaniu pristupuje. Nemyslím teraz len z hľadiska jeho zodpovednosti, teda či sa chce na dištančnom vzdelávaní zúčastniť. Často hrajú dôležitú rolu aj technické podmienky v rodinách, najmä zo skupín sociálne znevýhodneného obyvateľstva – teda prípady, keď sa deti chceli zúčastniť na dištančnom vyučovaní, ale okolnosti im to nedovolili. Tam sa to na prospechu mohlo odzrkadliť. Inou skupinou sú žiaci, ktorí podmienky majú, ale nie vždy sa na dištančnej výučbe zúčastňujú, resp. neparticipujú na nej v rozsahu, ktorý je potrebný na plnenie úloh a projektov. Ale treba brať do úvahy aj fakt, že už počas prvej vlny prišli z ministerstva výzvy, aby školy prihliadali na to, že ide o novú formu vyučovania, a aby tomu prispôbili hodnotenie žiakov. Inými slovami, aby ich nehodnotili až tak prísne. Tým pádom sa niektorým mohli známkaj aj

zlepšiť. Bol tu napríklad úzus z ministerstva nehodnotiť žiaka za každú cenu nedostatočnou. Tak vznikol priestor, aby nebolo toľko neprospeievajúcich žiakov ako v minulých rokoch.

Dá sa odlišiť, ktoré skupiny žiakov dištančné vzdelávanie lepšie zvládajú? Či sú to mladší alebo starší žiaci?

Väčší dohľad bol potrebný asi na základných školách, najmä z hľadiska rodičov, ktorí dozerali na to, aby dieťa bolo on-line, aby malo kontakt s vyučujúcim, a tým značnou mierou participovali na výchovnovzdelávacom procese. Najmä ak mali pandemické „OČR-ky“ a mohli byť s deťmi doma. Možno u stredoškôľakov nebol potrebný až taký markantný dozor zo strany zákonných zástupcov, hoci je to tiež individuálne. Predsa len tu však viac záleží na miere zodpovednosti žiakov – predovšetkým maturanti to, myslím, brali zodpovedne. Ale aj pedagógovia stredných škôl zaznamenali prípady, keď sa žiaci nezúčastňovali na dištančnom vzdelávaní v takej miere, ako by mali. Dá sa teda povedať, že žiaci základných škôl spoločne s rodičmi mali zodpovedný prístup, kým v prípade stredných škôl spočívala zodpovednosť viac na študentoch.

Spomenuli ste sociálne znevýhodnené rodiny – existuje spôsob, ako sa im dať pomôcť v dištančnom vzdelávaní?

V prvej vlne sa technická pomoc neposkytovala. Veľa záviselo od triednych učiteľov, ktorí so žiakmi komunikovali, a teda boli v teréne a vyhradili si určitý čas na to, aby žiakom, ktorí nemali techniku a prístup k internetu, nosili materiály osobne – teda priniesli a odovzdali im pracovné zošity, pracovné listy a potom si ich zasa vyzdvihli vypracované. Teraz, v druhej vlne, prišla čerstvá informácia,

že od pondelka 16. novembra minister školstva obnovil školské vyučovanie pre takúto skupinu detí. Teda deti, ktoré nemajú prístup k internetu a k technike, sa od pondelka môžu v malých skupinkách vzdelávať v školách.

Ako takéto vyučovanie vyzerá v praxi?

Zriaďovateľ, čiže mestá a obce, si to prekonzultujú so školami. Každá škola vie, koľko detí má zo sociálne znevýhodneného prostredia a koľko z nich má problém zúčastniť sa na dištančnom vzdelávaní. Riaditeľ školy to potom prekonzultuje s pedagogickými zamestnancami a vyčlení učiteľov tak, aby pripadal jeden učiteľ na päť detí. Tomu sa prispôbi aj rozvrh. Ostatné deti majú klasicky dištančné vzdelávanie.

Ako momentálne fungujú Centrum voľného času (CVČ) či Základná umelecká škola (ZUŠ)?

Na základe rozhodnutia ministra majú CVČ aj ZUŠ prerušenú výučbu. ZUŠ však takisto môže využiť dištančnú formu vzdelávania, teda škola zadá žiakovi nejakú prácu, ktorú on potom odovzdá – prípadne ak išlo o výtvarné odbory, na fotí to, čo vytvoril, a zašle to pedagógovi. On-line sa mohli deti učiť aj nejaké výtvarné techniky. V CVČ boli zamestnanci využiti v základných školách, teda vypomáhali ako vychovávateľa v školských kluboch. Viem tiež, že sa v CVČ snažia byť aspoň v on-line kontakte s deťmi, ktoré tu navštevujú krúžky, takže ich aktivity v poobedňajších hodinách prebiehajú aj touto formou.

Vývoj pandémie sa dá ťažko predvídať, v súčasnosti majú niektoré regióny lepšiu perspektívu (Bratislava či Pezinok), inde je situácia dramatická. Dá sa aspoň odhadnúť, kedy sa deti vrátia do škôl?

Môžeme naozaj len odhadovať. Minister školstva avizoval, že by chcel žiakov postupne začleňovať do škôl na základe „semaforu“ a popri dodržiavaní všetkých protiepidemických zásad. Na druhej strane je tu aj zodpovednosť vlády. Podľa doteraz medializovaných informácií zrejme deti nepôjdu do škôl skôr, ako klesne kľzavý medián na 500. Situácia sa často mení a my sa snažíme promptne reagovať. Pôvodne sa objavili úvahy, že by deti mohli ísť späť do škôl po 27. novembri, ale presnejší termín bude závisieť od vývoja epidemiologickej situácie.

-ky-

Umenie sa nemeria v centimetroch

Žiaci zo ZŠ Na bielenisku získali popredné miesta v celoslovenskej literárnej súťaži Rozlet.

Nikolas Miškovský zo siedmej triedy a Dominik Lackovič z deviatej triedy poslali tri svoje básne do celoslovenskej literárnej súťaže Rozlet ešte počas prvej vlny pandémie koronavírusu. Porotu oslovili natoľko, že z mnohopočetnej kôpky príspevkov uspeli mimoriadne dobre, priam vynikajúco. Potvrdilo to aj online hlasovanie. Nikolas Miškovský získal za svoju tvorbu 1. miesto a Dominik Lackovič sa umiestnil na skvelom 2. mieste.

Vítazov pozvali organizátorky do Okresnej knižnice v Trnave. Prijemná atmosféra, pochvalné hodnotenie, diplomy, nové knihy od našich spisovateľov a prezentácie najlepších prác boli pre mladých autorov z rôznych kútov Slovenska povzbudením do ich ďalšej vlastnej tvorby.

Obom žiakom srdečne blahozeláme a ďakujeme za skvelú reprezentáciu školy i mesta. Ďakujem patrí i úspešnej peziňskej poetke Maríne Mesárošovej, ktorá školu na konanie súťaže upozornila.

Nedotknuteľná

Si ako voda,
nedáš sa chytiť.
Ale aspoň na chvíľu som mohol
tvoj dotyk cítiť na dlani.

S potešením, že sa konečne ukážeš.

Si priesvitná, krištáľová,
nádherná!

My všetci mlčky chodiace
máme v očiach slané more –
pozri sa hore!

Viďm cez teba oceán dlhý
ako žiarivá hviezda –
dúfam, že sa mi celá odovzdá.

Autor: Nikolas Miškovský,
marec 2020

Text: Božena Jánošová,
foto: ZŠ Na bielenisku

Čajovňa pod holým nebom

V sobotu 3. októbra zorganizovalo Centrum voľného času Čajovňu pod holým nebom. Vzhľadom na protiepidemologické opatrenia sa akcia konala prvý raz

vo vonkajších priestoroch Zámočského parku. Hostia si mohli vychutnať teplý čajik i pestrú ponuku vín. Vďaka príjemnému jesennému počasiu mala skvelý ohlas.

Bližšie informácie o podujatiach a krúžkoch na www.cvcpezinok.sk alebo na telefónnom čísle 0948 22 21 17

Text a foto: CVČ

Poklad jesenných škriatkov

Každý rok sme spoločne v parku pátrali po poklade jesenných škriatkov. Tento rok sme sa rozhodli, že škriatkov nebudeme vystavovať toľkým návštevníkom naraz a umožníme vám ich poklady objavovať jednotlivo, či v menších skupinkách. Možno sa vám pošťastí a škriatka sa vám na vlastné oči podarí stretnúť. V peziňskom Zámočskom parku sa ich nachádza hneď jedenásť a každý z nich stráži svoj vlastný poklad. Skryšiu každého škriatka môžete objaviť vďaka jeho obrazu, takže určite pri prechádzke parkom natrafíte aspoň na ten. Každý škriatok má na svojom obraze napísané aj meno. Prvé písmená všetkých mien tvoria spoločne ten najcennejší poklad, o ktorý sa všetci škriatkovia musia starať spoločne. Ak sa vám podarí zistiť, o aký poklad ide, nezabudnite ho poslať na Facebook Messenger Centra voľného času. Víťazov čaká škriatkovská odmena.

Centrum voľného času Pezinok

Na základe opatrení COVID-19 je od 12. 10. 2020 krúžková činnosť v CVČ prerušená.

125 ŠKODA AUTO ROKOV

ŠKODA OCTAVIA PRICHÁDZA V NAJVÄČŠEJ ZOSTAVE

S LIMITOVANÝM ZVÝHODNENÍM AŽ DO 2 490 € **5 ROKOV POHODY**

VYBERTE SI Z NAJŠIRŠEJ ŠKÁLY PREVEDENÍ VRÁTANE PLUG-IN HYBRIDNEJ TECHNOLOGIE.

Rodinná, športová, offroadová alebo hybridná? Využite limitovanú ponuku **5 ROKOV POHODY** a vyberte si model ŠKODA OCTAVIA podľa seba! Získate zadarmo 5-ročnú záruku a servisný balík na 5 rokov, výbavu v hodnote až do 1 200 € a zimné komplety. Teraz aj s novým značkovým financovaním NaMieru. Kontaktujte autorizovaného predajcu ŠKODA a objednajte si testovaciu jazdu ešte dnes.

Kombinovaná spotreba a emisie CO₂ automobilov ŠKODA OCTAVIA: 0,83 – 7,96 l/100 km, 16,49 – 180,60 g/km. Uvedené informácie a fotografie majú len informatívno-illustračný charakter. Podrobnosti o ponuke modelov, konečných cenách, špecifikácii vám poskytne autorizovaný predajca značky ŠKODA. Ponuku značkového financovania zabezpečuje VOLKSWAGEN Finančné služby Slovensko s.r.o.

www.skoda-auto.sk

www.skoda-auto.sk

Váš autorizovaný servis vozidiel ŠKODA:

KARIREAL SLOVAKIA, a.s., Nová 17, 902 03 Pezinok
Tel.: 0800 113 117, www.karireal.skKARIREAL
KR
SLOVAKIA

BYTY ZÁHRADY, 2 a 3 izbové byty

www.bytyzahrady.sk 0905225522 info@bytyzahrady.sk

ZÁHRADY PEZINOK

VENCORP MANAGEMENT

GLAZÚROVANIE VANÍ
za prijateľnú sumu
so zárukou.
Tel.: 0905 983 602**PEZINČAN**Cenník inzercie
platný od 1. 2. 2020**RIADKOVÁ INZERCA**

• občianska inzercia

1 písmeno riadkovej inzercie a spoločenskej kroniky (spomienky, podakovania, blahoželanía) **0,02 €**
1 fotografia (1,7x2,2 cm) **1,33 €**

• komerčná inzercia

1 písmeno firemnej riadkovej inzercie **0,03 €**
rámnik **1,00 €**
tučné písmo **1,00 €****PLASTOVÉ A HLINÍKOVÉ OKNÁ A DVERE**

aluplast

Noves
Hasau GROUP

VY DODÁTE VÝHLAD, MY OKNO.

DEMISTAV, Pezinok, Holubyho 28
predajňa je presťahovaná na 3. poschodie

0903 710 390, demistav@demistav.sk
www.demistav.sk

Kollárova ulica PEZINOK

DÁMSKA a PÁNSKA KOLEKCIA
www.klietkapezinok.sk

ALPHA INDUSTRIES
GANT
NAPAPIRE
KAVANAGH
MARINA MILITARE

OA PK OBCHODNÁ AKADEMIA PEZINOK
Myslenická 1, 902 01 Pezinok

Našartujeme ťa DO ŽIVOTA

OBCHODNÁ akadémia

- účtovať v najpoužívanejších programoch
- ako podnikateľ
- ako narábať s peniazmi
- čo sú dane a ako na ne
- základy obchodného práva
- jazyky: anglický, ruský, španielsky, nemecký

MANAŽMENT regionálneho cestovného ruchu

- ako vytvoriť úspešný podnikateľský plán
- základy marketingu a manažmentu
- realizovať vlastné projekty
- sprievodcovské zručnosti
- zručnosti pre 21. storočie
- jazyky: anglický, ruský, španielsky, nemecký

NAUČME VÁS:

- Tím skúsených pedagógov
- Prijemné prostredie
- Lyžiarske kurzy
- Školské noviny

Exkurzie a výlety **WiFi pripojenie** **ISIC Euro<26** **Budova bez bariér**

www.oapk.sk

Stredná odborná škola podnikania a služieb
Myslenická 1, 902 01 Pezinok

Pre školský rok 2021/2022 otvárame odbory

kuchár **čaišník** **kaderník**

duálne vzdelávanie
prax v kvalitných prevádzkach

4 - ročné štúdium

- získanie maturitného vysvedčenia a výučného listu
- možnosť pokračovať v štúdiu na vysokej škole

Kuchár (6445 K)
Čaišník, servírka (6444 K)

3 - ročné učebné odbory

- získanie výučného listu
- možnosť pokračovať v nadstavbovom štúdiu v odbore 6403 L

Kuchár (6445 H)
Kaderník (6456 H)

2 - ročný študijný nadstavbový odbor

- pre absolventov trojročných učebných odborov zameraných na služby
- získanie maturitného vysvedčenia
- možnosť pokračovať v štúdiu na vysokej škole

Podnikanie v remeslách a službách (6403 L)

Naše remeslo má stále zlaté dno

Na prihlášku prosím uveďte kód našej školy 000351822

033/642 34 10 info@soskompk.sk
soskompk.sk strednaodbornasokolpodnikaniaaslužieb soskompk

VÝROBA BETÓNU
www.jsservis.sk
033 / 642 2258 0903 604 004
Bratislavská 83, 902 01 Pezinok

Prenájom kancelárskych a skladových priestorov

Stavebná činnosť
Výstavba RD

Energetické certifikáty budov

POLOVNÍCKE A RYBÁRSKE POTREBY

Chiruca
tel.: 033 642 24 52
mobil: 0903 275 777
www.chiruca.sk

BLAHOŽELÁME

Dňa 19. 11. 2020 oslávili 65. výročie spoločného života **Genová Šimonovičová** a **Bohumil Šimonovič**. K tomuto krásnemu jubileu im srdečne blahoželajú a s láskou za všetko ďakujú syn Bohuš a dcéra Jenka a Majka s rodinami. Do ďalších rokov im prajeme veľa zdravia a Božieho požehnania. Vnúčata a pravnúčata posielajú oslávencom bozky a objatia.

POĎAKOVANIE

V pondelok 19. 10. som mala veľké šťastie na dobrých ľudí, ktorí predsa len v dnešnej dobe existujú. To je krásne poznanie. Mala som nehodu pri zadnom vchode VÚB na Záhradnej ulici, kde som škaredo spadla. Chcem sa veľmi pekne poďakovať ľuďom, ktorí mi pomohli a postarali sa o mňa, a to neznámemu, veľmi starostlivému pánovi, ktorý venčil psa (možno sused z ulice), a pani učiteľke z umeleckej školy, ktorí ma zdvihli a zavolali RZP a mestskú políciu, službukonajúcim mestským policajtom za ich úžasný prístup a trpezlivosť so starým človekom a službukonajúcej posádke RZP s veľmi ľudským prístupom.

Veľké ďakujem, Bernadetta Ptáková

ZOSOBÁŠILI SA

Rastislav Holický a Anna Semková
Dávid Juhás a Kristína Sodomová
Ján Mafašovský a Lenka Filípková
Emil Seliga a Petra Tichá
Norbert Riman a Michaela Kolompárová
Ján Lami a Dana Adamovičová

Samuel Semko a Alena Kráľovičová
Dominik Hronec a Veronika Žilinková
Lukáš Adamecký a Karina Kadlecová
Daniel Sárkány a Eva Valachová
Michal Sodoma a Simona Múdra
Michal Tomašovič a Barbora Chorvátová

Rozlúčka s dlhoročným sprievodcom

Členovia Klubu sprievodcov mesta Pezinok sa spoločne s najbližšími členmi rodiny záverom roku 2020 rozlúčili na pezinokskom cintoríne so zakladajúcim členom a funkcionárom klubu MVDr. Petrom Weissom, ktorý zomrel vo veku 86 rokov.

V mene klubu vystúpil s rozlúčkovým smútočným príhovorom predseda klubu Peter Ronec a poďakoval za dlhoročnú aktívnu sprievodcovskú službu v meste Pezinok, hlavnom meste Bratislave, kde bol oficiálne organizovaný člen SSSCR a tiež Bratislavský sprievodca vyše 40 rokov.

Narodil sa a detstvo i študentské časy prežil v hlavnom meste Moravy Brne, kde po úspešnom štúdiu ukončil vysokoškolské štúdium na veterinárnej fakulte univerzity a získal titul MVDr.

V Brne sa zoznámil so svojou manželkou Evou, tiež narodenou v Brne. Podľa umiestnenky nastúpil na svoje prvé miesto veterinárneho lekára na Slovensku v okrese Senica. Neskôr bol pre-

ložený do okresu Bratislava-viedok, kde sa nasťahovali do prideleného bytu na sídlisku pri kasárňach v Pezinku.

Časom sa im narodila dcéra Zuzana a syn Juraj a rodina sa rozhodla vybudovať si svoj rodinný dom so záhradkou na sídlisku Muškát Pezinok. Popri láske k zvieratám sa prejavila i láska k prírode a úspešný zverolekár sa stal i šťastným záhradkárom a dokázal vypěstovať ovocné stromčeky, vinič a z neho spracovať dobré víno. Postupne sa vo voľnom čase venoval i štúdiu histórie, a to ho predurčilo z jeho jazykovými znalosťami do sprievodcovskej služby. Vykonával ju najprv na území republiky a neskôr sprevádzal našich turistov do zahraničia a zahraničných u nás. Jeho hobby bola história Rakúsko-Uhorska a tiež Habsburgovcov, bol v tejto oblasti skutočný znalec. V meste Pezinok sa medzi prvými sprievodcami zapojil do práce v Klube sprievodcov mesta Pezinok, bol od začiatku aktívnym členom, funkcionárom a najviac obdivu od kolegov a hlavne občanov

mesta si vyslúžil za ním organizované pravidelné prehliadky nášho hlavného mesta Bratislavy minimálne raz za štvrt roka, kde sme s ním obdivovali historické pamiatky, pripomenul významné osobnosti, ktoré tu žili, i krásy nášho sídelného korunovačného mesta.

Jeho skúsenosti a úspešnosť ocenil počas rozlúčkového obradu v Pezinku i Mgr. Marián Bilačič. Ako predstaviteľ SSSCR poďakoval P. Weissovi ešte počas života na besede so sprievodcami pri príležitosti svetového dňa sprievodcov vo februári 2020, kedy mu spoločne s Mgr. P. Kolnikom zablahoželi k dožitiu 85. narodenín a odovzdali mu diplom, kvety i vecný dar.

Na poslednej rozlúčke prejavil hlbokú sústrasť príbuzným i predseda Malokarpatského banického spolku Štefan Granec.

Zaslúhy o rozvoj cestovného ruchu v meste Pezinok i na Slovensku ocenilo i mesto Pezinok, ktoré MVDr. P. Weissovi udelilo k jeho 80. narodeninám mestské ocenenie, ktoré si prevzal z rúk primátora mesta Pezinok spoločne s ďalšími ocenenými občanmi. Česť jeho pamiatke!

Text: Peter Ronec, foto: TV Pezinok

SPOMÍNANIE

Odo dňa 21. 10. 2015 uplynulo 5 rokov, čo nás navždy opustila naša drahá mama, babka a prababka **Jozefína Buchalíková**. Kto ste ju poznali, venujte jej, prosím, tichú spomienku. Spomínajú dcéry s rodinami.

V neznámy svet odišiel si spať, zaplakal každý, kto Ťa mal rád. Odišiel si od nás, my ostali sme v žiali, no vždy budeš v srdciach tých, ktorí Ťa milovali.

Dňa 26. 10. 2020 uplynuli 4 roky, čo nás navždy opustil náš drahý otec, dedko, pradedko a svokor **Rudolf Mihaľovič**. Dňa 17. 11. 2020 by sa dožil 88 rokov. S láskou spomínajú deti Anna a Rudolf s rodinami.

Dňa 27. 10. 2020 uplynulo 20 rokov, čo nás navždy opustila naša milovaná a drahá teta **Helena Stachová**. Čas plynie ako tichej vody prúd. Kto ste ju poznali a mali ju radi, nemôžete zabudnúť. Tichou spomienkou k jej hrobu kvety dáme a pri plamienku sviečky zaspomínáme. Odišla si náhle bez rozlúčenia, navždy ostaneš v našich srdciach. Kto ste ju poznali, venujte jej tichú spomienku. Rodina Votavová

Dňa 29. 11. 2020 si pripomíname prvé výročie úmrtia našej milovanej a drahej mamičky, babičky a prababičky **Márie Pukančíkovej**. Kto ste ju poznali, venujte jej tichú spomienku. Rodina Votavová

Dňa 29. 11. 2020 si pripomíname prvé výročie úmrtia našej milovanej a drahej mamičky, babičky a prababičky **Márie Pukančíkovej**. Kto ste ju poznali, venujte jej tichú spomienku. Rodina Votavová

Dňa 30. 11. 2020 uplynulo 6 rokov, čo nás opustila naša drahá **Mária Virgovičová**. S láskou spomínajú dcéry a synovia s rodinami.

Čas plynie, smútok a prázdno zostáva. Spomínajte s nami na nášho ocka **Ladislava Hotového**. Uplynulo 7 rokov, čo navždy odišiel. Ocko, chýbaš nám. S láskou na Teba spomínáme. Manželka a deti s rodinami.

Dňa 10. 11. 2020 sme si pripomenuli 15. výročie úmrtia manžela, otca, dedka a pradedka **Miroslava Totku**. S láskou spomínajú manželka Etela, dcéra Danka s rodinou, syn Miro s rodinou. Kto ste ho poznali, venujte mu, prosíme, tichú spomienku.

Dňa 25. 11. 2020 uplynul rok, odkedy nás navždy opustil náš drahý manžel, otec a starý otec **Milan Pilát** z Grinavy. Tvoj humor a nevšedný pohľad na svet nám veľmi chýba a stále na Teba spomínáme. Manželka Ružena, dcéry Eva a Ivana s rodinami.

Navždy Ti prestali hviezdy svietiť a slnko hriať, ale tí, ktorí Ťa mali radi, nikdy neprestanú spomínať. Dňa 24. 11. 2020 sme si pripomenuli 5. smutné výročie úmrtia nášho manžela, otca, dedka a svokra **Gustáva Gagu**. S úctou a láskou spomína celá rodina.

Dňa 5. 11. 2020 sme si pripomenuli 5. výročie od úmrtia nášho drahého manžela, otca a starého otca **Doc. Ing. Viktora Wittlingera, PhD.** Vlastnosti, ktoré ho vystihovali, boli tvorivosť a humor. Zvykol hovoriť: „Človek nemôže stále pracovať. Občas musí aj rozmýšľať!“ Takto si ho pamätáme a s láskou a vďačnosťou spomínáme: manželka Klára a synovia s rodinami.

Dňa 4. 11. 2020 sme si pripomenuli nedežité 80. narodeniny našej mamy, starej mamy a prababky **Terézie Mlynekovej**. Ďakujeme všetkým, ktorí jej venujú tichú spomienku. S láskou a úctou spomínajú deti s rodinami.

Kto ho poznal, spomenie si, kto ho mal rád, nezabudne.

Dňa 4. 11. 2020 uplynulo 10 rokov od úmrtia nášho drahého **Vladimíra Novosada**. Spomínajú manželka, synovia a celá ostatná rodina.

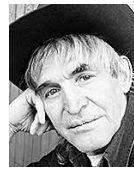
Dňa 28. 10. 2020 uplynul rok, čo nás predišla do večnosti naša drahá mama, babka a prababka **Františka Sandtnerová**, rod. Tóthová. S láskou na ňu spomínáme.

Dňa 4. 11. 2020 uplynulo 13 rokov, čo nás navždy opustil náš drahý otecko, dedko a pradedko **Rudolf Buday**. S láskou spomína celá rodina. Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú spomienku.

Dňa 18. 11. 2020 sme si pripomenuli smutné 2. výročie úmrtia nášho manžela, otca, syna, dedka a brata **Ing. Petra Slimáka**. Za tichú spomienku ďakujeme všetkým, ktorí naňho nezabudli. S láskou a úctou spomína smútiaca rodina.

Dňa 12. 11. 2020 uplynulo 10 rokov, čo nás navždy opustil náš drahý manžel, otec a dedko **František Rozprým**. Za tichú spomienku všetkým, ktorí nezabudli, ďakujeme. Smútiaca rodina.

Čas rýchlo plynie ako tichej rieky prúd, ale kto Ťa mal rád, nikdy nemôže zabudnúť. Dňa 14. 11. 2020 uplynuli dva roky, čo nás navždy opustil **Michal Budinský**. S láskou spomína dcéra Lucia s rodinou, ostatná rodina a kamaráti trampí.

Dňa 8. 11. 2020 uplynulo už 5 rokov od úmrtia **Jaroslava Hoššu**. S láskou spomína manželka, dcéry Ľubka a Jarka s rodinou. Kto ste ho poznali, venujte mu, prosím, tichú spomienku.

Tá rana v srdci stále bolí, zabudnúť nám nedovolí. Zhasli oči, stíchol Tvoj hlas a veľká bolesť stále je v nás.

Dňa 17. 12. 2020 uplynulo 20 rokov, čo nás navždy opustil **Ján Hlavanda**. S láskou spomína manželka a synovia s rodinami.

Dňa 8. 11. 2020 uplynulo 30 rokov, čo nás navždy opustila naša drahá mama, stará a prastará mama **Irena Skovajsová**. Dňa 19. 1. 2021 uplynulo 26 rokov, čo nás navždy opustil aj jej manžel, **Ján Skovajsa**. S bolesťou v srdci spomínajú dcéra Katarína a vnučky s rodinami. Pripája sa aj rodina Strapáková a Matoleková.

Dňa 8. 11. 2020 uplynulo 30 rokov, čo nás navždy opustila naša drahá mama, stará a prastará mama **Irena Skovajsová**. Dňa 19. 1. 2021 uplynulo 26 rokov, čo nás navždy opustil aj jej manžel, **Ján Skovajsa**. S bolesťou v srdci spomínajú dcéra Katarína a vnučky s rodinami. Pripája sa aj rodina Strapáková a Matoleková.

Sú slová, ktoré nikdy nepoviem, sú chvíle, na ktoré s láskou spomínáme, a sú ľudia, na ktorých nikdy nezabúdame. Dňa 29. 10. 2020 sme si pripomenuli nedežité 55. narodeniny nášho drahého syna, manžela a otca **Ing. Petra Vika**. Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

Dňa 1. 11. 2020 uplynuli tri roky, čo nás navždy opustil manžel, otec, brat, syn, strýko **Michal Kost**. S láskou spomína manželka Vlasta, synovia Michal, Radovan a ostatná rodina. Ďakujeme všetkým, ktorí mu spolu s nami venujú tichú spomienku.

Dňa 29. 11. 2020 uplynulo 5 rokov, čo nás opustil náš milovaný otec **Johann Ján Hanusek**. Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú spomienku. Deti s rodinami.

Dňa 20. 11. 2020 uplynulo 15 rokov, čo nás navždy opustila naša mama **Vilma Poništová**. Tí, ktorí ste ju poznali, venujte jej tichú spomienku. S láskou spomínajú dcéry Jana a Mária s rodinami.

Očiam si odišla, ale v srdciach ostávaš. Ďakujeme všetkým priateľom, známym a blízkej rodine, že nám boli oporou 27. 10. 2020 a prišli s nami dať posledné zbôhom našej mamičky **Štefánii Moravčíkovej**, ktorá nás navždy opustila vo veku 81 rokov 22. 10. 2020. Ďakujeme. Smútiace deti s rodinami.

Dňa 21. 10. 2020 sme sa rozlúčili s **MVDr. Petrom Weissom**. Srdečné poďakovanie za milé slová rozlúčenia patria **p. Petrovi Ronecovi, Mgr. Mariánovi Bilačičovi, p. Danielovi Strapákovovi, p. farárovi Andrejovi Šottníkovi**. Ďakujeme všetkým, ktorí sa prišli rozlúčiť osobne, ale aj tým, ktorí prísť chceli, ale nemohli. Ďakujeme za kvety, za prejavy úcty a súcitu. Smútiaca rodina.

28. október – sviatok pre Čechov a Slovákov i pre Živenu

▣ **Pripomínajte si 102. výročie vzniku prvého spoločného štátu Čechov a Slovákov – Československa. Spojenie oboch národov bolo mimoriadne silné. Navzájom sme sa potrebovali aj sa inšpirovali, aj si pomáhali, spájali sa rodiny.**

Aj Živena mala vždy veľmi úzke kontakty s českými ženskými organizáciami a ich osobnosťami. S nápadom založiť na Slovensku, vtedy ešte v Uhorsku, ženský národovecký vzdelávací spolok, prišiel mladý redaktor Ambro Pietor. Počas jeho pobytu na jar 1869 v Prahe (bol na redakčnej praxi pred založením slovenskej kníhtlačiarne v Martine) ho zaujal najmä spolkový a spoločenský život žien, ich vzdelávanie, zapájanie sa do politického života. A tieto myšlienky chcel preniesť aj na Slovensko. V Pešťbudinských vedomostiach uverejnil výzvu na vznik spolku a už 4. augusta 1869 bolo v Martine zriaďujúce zhromaždenie Živeny, spolku zameraného predovšetkým na vzdelávanie žien v slovenskom jazyku.

I keď v Čechách malo vzdelávanie žien v rodnom českom jazyku dlhšiu tradíciu, obdobný spolok ako Živena vznikol až takmer o rok neskôr – 15. júla 1870 v Brne. Nazvali ho Vesna (iná podoba názvu Živena – mena bohyně jari) a jeho prvou aktivitou bolo založenie ženského speváckeho spolku (spievalo sa výhradne v češtine) aj keď jeho víziou tiež bolo šíriť vzdelanosť. Zrejme vznik tohto speváckeho spolku podnietil v roku 1870 aj vznik Slovenského spevokolu v Martine, ktorého ženské členky boli prevažne členkami Živeny. A opäť je tu ďalšie česko-slovenské prepojenie – členovia martinského spevokolu vystupovali v krojoch českej národoveckej telovýchovnej organizácie Sokol.

Ako slovenská Živena, tak aj česká Vesna, sa snažili zriadiť školy pre dievčatá, kde by sa vyučovalo v rodnom jazyku. I keď predsedníčka Živeny Elena Ma-

róthy-Šoltéssová trikrát (v rokoch 1874, 1899 a 1900) predkladala návrhy na zriadenie dievčenskej školy s vyučovacím jazykom slovenským, vždy jej návrhy vrchnosť zamietla. Brnianskej Vesne sa obdobnú školu s názvom Ženská vzdelávacia jednota Vesna podarilo otvoriť už 16. septembra 1886.

Vznik Československa priniesol aj Živeny novú nádej. Elena Maróthy-Šoltéssová sa pokúšala uspieť so svojou myš-

lienkou založenia slovenskej školy pre dievčatá aj u Alice Masarykovej, dcéry T.G. Masaryka. Vedela, že Alice, spolu s Annou Berkovcovou, pripravili projekt školy sociálnej práce pre české dievčatá. Šoltéssová a jej vízie nielen o vzdelávaní, ale aj o celej činnosti Živeny, zaujali prezidenta i jeho dcéru. Alice prisľúbila pomoc a skutočne aj pomohla. A tak v roku 1919 vznikla Škola Živeny pre ženské povolania v Turčianskom sv. Martine a rodinná škola Živeny v Kremnici. V roku 1920 prichádza na Slovensko riaditeľ brnianskej dievčenskej školy Vesna František Mareš, aby pomohol Živeny so zakladaním slovenských dievčenských

Pripomenuli sme si Svetový deň sprievodcov 2020

▣ **Svetový deň cestovného ruchu sme si pripomenuli aj u nás – v srdci Malokarpatského regiónu. Klub sprievodcov pripravil už tradičnú besedu so sprievodcami a hosťami spojenú s otvorením výstavy k téme Cestovný ruch, na ktorej pravidelne prezentuje svoju činnosť.**

Besedu otvoril predseda klubu, privítal prítomných a predstavil hostí Mgr. Mariána Biláčiča, predsedu SSSCR a Mgr. Petra Kolníka, podpredsedu FIJET SLOVAKIA.

M. Biláčič hovoril o tradíciách tohto dňa vo svete i u nás, o obmedzeniach a poklese intenzity turizmu a poďakoval za pomoc pri organizovaní odborného seminára pre slovenských sprievodcov, ktorí v auguste 2020 po prvý raz absolvovali v Pezinku celodennú exkurziu so sprievodcom P. Ronecom. Zároveň odovzdal ďakovný list predsedovi Malokarpatského banického spolku Štefanovi Granecovi za prezentáciu Banskej expozície v Pezinku i za odbornú prednášku o histórii baníctva, ktorú počas exkurzie

v Pezinku absolvovali slovenskí sprievodcovia. Osobitne poďakoval lektorom Jozefovi Mišutovi a Štefanovi Granecovi i Petrovi Ronecovi za Klub sprievodcov a odovzdal diplomy.

P. Kolník informoval o novej publikácii z oblasti cestovného ruchu. Na jej prípravu a vydanie sa podieľala FIJET Slovakia. Pri tejto príležitosti venoval a odovzdal ako dar jeden exemplár publikácie Cestovný lexikon Slovenska pre členov Jednoty dôchodcov Slovenska v Pezinku, ktorý prevzala predsedníčka Eva Zouzalíková. Súčasťou besedy bolo slávnostné otvorenie tradičnej výstavy pripravenej Ing. Štefanom Farkašom a predsedom klubu sprievodcov mesta Pezinok.

P. Ronec

Nezabúdame na obeť I. svetovej vojny

▣ **Na cintoríne v Pezinku sa 11. novembra stretli predstavitelia mesta Pezinok, Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, Malokarpatského banického spolku, Zväzu vojakov SR a Jednoty dôchodcov v Pezinku. Pri pamätníku 1. svetovej vojny si účastníci pripomenuli 102. výročie od ukončenia najhoršieho konfliktu 20. storočia.**

Svet si tento deň pripomína aj ako Medzinárodný deň vojnových veteránov, symbolom spomienky na vojnové hrôzy sú divé červené maky. „Je mi ctou reprezentovať mesto Pezinok a jeho obyvateľov pri tejto spomienke. Uctíme si pamiatku a nikdy nezabudneme. Hoci od prvej svetovej vojny ubehlo veľa času a súčasnosť, v ktorej žijeme, je iná, než tá pred sto rokmi, niečo ostalo rovnaké. Všetci chceme viesť normálny život v mieri. Migračná kríza, ktorá sa vlní na lokálnych vojnových konfliktov v rôznych častiach sveta, a súčasná zložitá pandemická situácia by nás mali udržiavať vnímavých k výzvam doby. Aj preto nemôžeme na hrôzy vojen nikdy zabudnúť. Česť pamiatke padlých hrdinov,“ uviedol vo svojom príhovore primátor mesta Pezinok Igor Hianik. Optikou súčasníka si je veľmi ťažké predsta-

viť hlad, chlad, choroby, nedostatok, boj zblízka, neustále ohrozenie, pretože už

niekoľko generácií prežilo svoj život na našom území v pokojných podmienkach, v mieri. Aj osudy mnohých rodín v Pezinku poznačila I. svetová vojna. Ich pradedovia bojovali na ruskom fronte alebo na Pijave, neprežili alebo boli zranení. Aj preto nikdy nesmieme zabudnúť.

Text a foto: -id-

Členovia Konfederácie politických väzňov si uctili pamiatku obetí

▣ **Štyria členovia Konfederácie politických väzňov Slovenska si uctili pamiatku obetí komunistického režimu. Dňa 23. októbra sa pri dodržaní povoleného počtu účastníkov zišli pri pamätnej tabuli obetí komunistického režimu na Radničnom námestí.**

Veniec k pamätnej tabuli zavesil syn politického väzňa Jozef Satina. Nasled-

ne prítomní zablahoželali k 90. narodeninám poslednému žijúcemu bývalému

príslušníkovi PTP z Pezinka (pomocné technické prápy – vojenské tábory nútených prác) Stanislavovi Demovičovi. Na záver predseda KPVS Peter Sandtner prítomným odovzdal novú knihu Obetiam komunistického režimu, ktorú vydala KPVS. Ide o druhý diel reprezen-

škôl. O rok na to už Živena prevádzkovala na Slovensku 30 sociálnych a zdravotníckych odborov a desať dievčenských škôl. Vyvrcholením snáh E. Maróthy-Šoltéssovej a Alice Masarykovej o vznik vzdelávacích inštitúcií pre dievčatá bolo 9. augusta 1923 v Turčianskom sv. Martine otvorenie Ústavu M. R. Štefánika, v ktorom začala svoje pôsobenie „Dvojročná škola pre vzdelanie pracovníkov vo verejnom zdravotníctve, pečlivosti o mládež a ľudovú výchovu“ (od 1926 aj s internátom pre žiačky).

No nielen na poli vzdelávania spolupracovala Živena s českými predstaviteľkami ženského hnutia. V Prahe pôsobila veľká živeniarska aktivistka za ženské práva Hana Gregorová, Živena bola veľkou propagátorkou volebného práva a rovnoprávného postavenia žien v spoločnosti dlho predtým, ako vznikla spoločná republika. Ale spolu s Alicou Masarykovou, ktorá sa stala aj čestnou predsedníčkou Živeny, vysvetľovali ženám dôležitosť zapájania sa do verejnej a politickej činnosti a podarilo sa im presadiť volebné právo pre ženy do ústavy nového spoločného štátu. V roku 1920 už ženy v Československu po prvýkrát prišli aj k urnám, aby po prvý raz v histórii prejavili svoj politický názor. Slovenky sa však do Národného zhromaždenia Republiky Československej ešte nedostali. Keď však v roku 1923 vznikla pod vedením Františky Plamínkovej nepolitická organizácia Ženská národná rada (združovala cca 50 ženských organizácií), Živenu v nej už zastupovala Margita Paulíny-Pálková.

Od roku 1921 Živena zmenila stanov, a tak mohli po Slovensku (nielen v Martine) vzniknúť miestne odbory. Silný miestny odbor Živeny vznikol aj v Prahe. Dnes tam síce silný odbor nemáme,

ale skupina mladých Sloveniek, žijúcich v Prahe, vytvorila aspoň Pražský klub Miestneho odboru Živeny v Bratislave.

Spojenie Prahy a Bratislavy prinieslo aj ďalšie medzníky Živeny. Jedným z nich bolo aj pozvanie od Karola Plícku pre Národopisnú skupinu Živeny aj chlapcov Odzemkárov, ktorí vystupovali v Slovenskom národnom divadle v predstavení Rok na dedine. Pozval ich na Slovenskú poľnohospodársku výstavu, ktorá sa na európskej úrovni konala v máji 1948 v Prahe. Tam sa tieto dve skupiny 15. mája 1948 po prvý raz aj spojili a predstavili ako jeden súbor, ktorý neskôr dostal meno Lúčnica.

Živena aj dnes úzko spolupracuje s českými ženskými spolkami. A nie je to len skupina Sloveniek v Prahe. Predsedníčka Živeny Magda Vášáryová je častým hosťom českých médií, kde propaguje myšlienky Živeny i nutnosť spolupráce pri obhajobe ženských práv. Je zástupkyňou Živeny v Európskej únii žien, kde okrem iných úzko spolupracuje s jej predsedníčkou Janou Spekhorstovou z Českej republiky. České odborníčky diskutujú so živeniarkami na veľkých podujatiach, navzájom sa navštevujeme pri výročiach. Slovenské a české ženy sú si, aj vďaka osemdesiatim rokom v spoločnom štáte, podobnosti jazyka, podobných problémov a snáh, veľmi blízke. A vieme, že i keď už žijeme v dvoch štátoch, spolu dokážeme viac.

Vďaka Ti, Ambro Pietor, vďaka Ti, Štefánik, vďaka, Alice Masaryková, vďaka, E. Maróthy-Šoltéssová, František Mareš, Hana Gregorová, vďaka, Františka Plamínková, Margita Paulíny-Pálková, Jana Spekhorstová, Magda Vášáryová a ďalšie. Vďaka, že ste boli a ste s nami.

A. Bučeková, Živena

November je mesiac boja proti rakovine prostaty

▣ **Mesiac boja proti rakovine prostaty tento rok na Slovensku netradične prevzali do svojich rúk ženy. Viaceré známe Slovenky prostredníctvom sociálnych sietí vyzývajú mužov k preventívnej urologickej prehliadke. Podporujú tým kampan Slovenskej urologickej spoločnosti, ktorá sa už tretí rok aktívne zapája k medzinárodnej iniciatíve Movember. Na stránke www.dalsom.sk vyzývajú všetky ženy k rozhovorom s mužmi, ktoré im môžu zachrániť zdravie či dokonca život.**

Podľa dát Národného centra zdravotníckych informácií trpí rakovinou prostaty takmer 9000 Slovákov, pričom ročne pribúda viac ako 2000 nových pacientov. Odborníci však dlhodobo upozorňujú, že tieto čísla sú v skutočnosti ešte určite oveľa vyššie.

„Na preventívne urologické prehliadky chodí na Slovensku približne len 20 % pacientov po päťdesiatke. V porovnaní s okolitými krajinami ide o nepriaznivú situáciu,“ opisuje Doc. MUDr. Ivan Minčík, PhD., prezident Slovenskej urologickej spoločnosti. Vďaka včasnej diagnostike a novým možnostiam liečby pritom existuje vysoká šanca na úplné vyliečenie. „Preventívne prehliadky pomáhajú odhaliť ochorenie včas a môžu tak zachrániť život,“ dopĺňa MUDr. Jozef Marko, člen výboru Slovenskej urologickej spoločnosti.

Napriek snahe odborníkov však čísla v prevencii na Slovensku stále nie sú

dobré. Pomôcť by mohli ženy. „Prax nám ukazuje, že za absolvovaním preventívnej urologickej prehliadky stojí vo väčšine prípadov žena, ktorá sa stará o zdravie celej rodiny,“ vysvetľuje zámer kampane prezident Slovenskej urologickej spoločnosti. Ženy podľa neho často otvárajú rozhovor o tejto chutostivej téme s mužmi, na ktorých im záleží, a niekedy ich dokonca aj objednáajú na preventívnu prehliadku. „Tento rok preto netradične vyzývame na zapojenie do kampane výlučne mužov, ale aj ženy. Sme presvedčení, že ak venujú pár minút svojho času a porozprávajú sa s mužmi o dôležitosti prevencie, môžu im tak zachrániť zdravie či dokonca život,“ dodáva.

Otvoriť rozhovor na túto tému však nemusí byť pre ženu vždy jednoduché. Onkopsychologička z Ligy proti rakovine, PhDr. Andrea Krížanová, PhD., preto radí, že treba využiť aktualizčný moment. „Každá žena pozná svojho muža a vie, čo naňho platí. Je dôležité nájsť správne načasovanie, keď ste s partnerom sami a je dobre naladený. Rovnako tiež môžeme využiť aktualizčný moment a odvolať sa na to, že november je mesiacom boja proti rakovine prostaty. Ako motiváciu či dôvod môžeme tiež spomenúť, že keď na vyšetrenie nechce ísť kvôli sebe, nech tak urobí pre deti a rodinu,“ radí psychologička.

Liga proti rakovine SR

Peter Sandtner

Orientační bežci z klubu Sokol Pezinok

Jesenné úspechy orientačných bežcov zo Sokola Pezinok

Aj počas tohtoročného veľmi krátkeho pretekového obdobia sa pezinckým orientačným bežcom podarilo získať nie jeden majstrovský titul. Na jeseň 2020 sa uskutočnili majstrovstvá SR jednotlivcov v mestskom sprinte, nočnom orientačnom behu a majstrovstvá SR šprintových štafiet. Zároveň bolo bežcovi z klubu Sokol Pezinok udelené ocenenie talent roku.

Tomáš Šipoš
v športovom nasadení...

Majstrovstvá SR v sprinte

Na MSR v sprinte sa pretekalo v sídliskovej zástavbe Dargovský hrdinov v Košiciach. Popredné umiestnenia v mládežníckych kategóriách získali: M14– Dávid Cisár 1. miesto, Tomáš Syrový 2. miesto, M16– Andrej Mikolš 1. miesto, Šimon Šipoš 2. miesto, Filip Jančík 3. miesto, M18– Tomáš Šipoš 1. miesto, W14– Hana Šipošová 2. miesto, Lucia Šipošová 3. miesto, W16– Ema Havlíková 1. miesto, Natália Ježíková 2. miesto. Vo veteránskych kategóriách sa na stupeň postavili: M60– Jaroslav Piják 1. miesto, W55– Iveta Pijáková 1. miesto, W60– Maya Karovic 2. miesto, W70– Soňa Kavecká 2. miesto, Marie Fraňová 3. miesto.

Majstrovstvá SR šprintových štafiet

Na rovnakom mieste sa konali aj MSR šprintových štafiet, kde sa prete-

kalo formou zmiešaných štafiet muž – žena – muž. Členovia Sokola Pezinok na týchto pretekoch tak isto vybojovali krásne umiestnenia: MWM14– Eli Valach, Hana Šipošová a Dávid Cisár – 1. miesto, Lukáš Kapusta, Adéla Marková a Michal Dolný – 2. miesto, MWM18– Filip Jančík, Ema Havlíková a Andrej Mikolš – 1. miesto, MWM165 – Jaroslav Piják, Iveta Pijáková a Milan Beles – 1. miesto. V hlavnej elitnej a najnáročnejšej kategórii MWM19 získali Matúš Šimo, Barbora Pijáková a Tomáš Šipoš nádherné 2. miesto.

Majstrovstvá SR v nočnom orientačnom behu

Bežci vybiehali v noci za tmy a svetlami si iba čelovkami. Tým boli preteky oproti denným náročnejšie. Trať bola postavená v Lučeneckom lese, kde sa Orientační bežci zo Sokola Pezinok

tak tiež postavili na stupeň víťazov: M16– Andrej Mikolš 2. miesto, Šimon Šipoš 3. miesto, M18– Tomáš Šipoš 1. miesto, W16– Natália Ježíková 3. miesto, W20– Lucia Ondovčíková 1. miesto, W40– Daniela Ondovčíková 3. miesto.

Okrem majstrovstiev SR sa uskutočnili aj celoslovenské rebríčky jednotlivcov, kde orientační bežci z Pezinka získali tiež niekoľko prvenstiev. Dúfame, že naši orientační bežci nás budú reprezentovať aj naďalej v budúcej sezóne.

Talent roku 2019

Tomášovi Šipošovi zo Sokola Pezinok bolo na návrh predsedníctva SZOŠ (Slovenský zväz orientačných športov) a reprezentačných trénerov udelené ocenenie Talent Roku 2019. Tomáš toto ocenenie získal za svoje úspechy dosiahnuté na SRJ a MSR 2019, za najlepší slovenský výsledok na Majstrovstvách Európy dorastu 2019 v Bielorusku – 8. miesto v šprintovej disciplíne, a na základe dosiahnutých nominovaných výkonov.

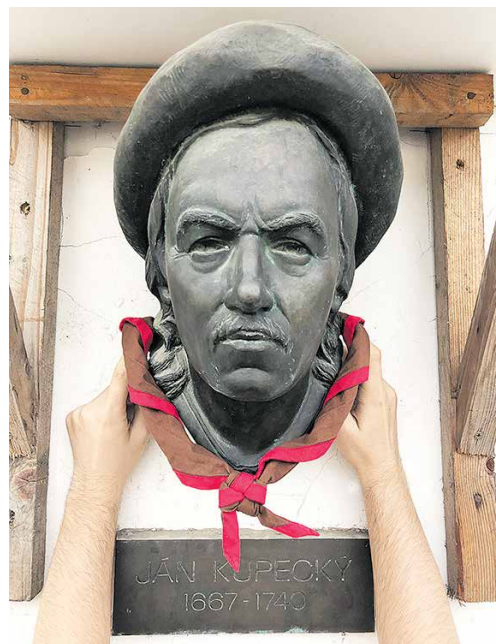
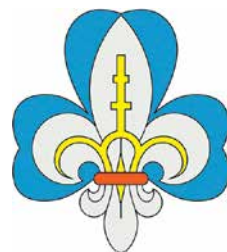
Text a foto:

Klub orientačného behu Sokol Pezinok

-red-

Skauti z celého Slovenska sa stretli v Pezinku online

Peziński skauti organizujú každý október mestskú hru Bozin. Ide o víkendovú akciu, na ktorú prichádzajú skauti z celého Slovenska, plnia viaceré tímové úlohy a spoznávajú Pezinku.

Tento rok celosvetová pandémia skomplikovala možnosť veľkých akcií, avšak skauti sa vynasli a prišli s online verziou. Hlavnou témou bolo šírenie vírusu. Aktivita boli rozdelené na dve časti.

V prvej dostali účastníci sériu otázok týkajúcich sa Pezinka. Odpovede museli zväčša hľadať na online uliciach nášho mesta. Z nich poskladali heslo, ktoré

ich dostalo do druhého kola. V ňom dostali úlohy, ktoré dokázali plniť vo svojom meste. Napríklad nakresliť kriedou hrad na námestí či urobiť si fotku sochy so skautskou šatkou.

Záver nebudeme prezrádzať. Hru si stále môžete zahrať jednotlivo alebo ako skupina na bozin.eu.

Marián Lezo, 61. zbor
Modrý oblak Pezinok

Bežec Štefan Demovič je úspešný aj ako tréner

Pezičan Štefan Demovič – atlét a orientačný bežec, reprezentant KOB Pezinok, prekonal nedávno hranicu 150 000 nabehaných kilometrov a minulú sezónu hranicu 1500 pretekov za 46 sezón behania.

Slovensko reprezentoval na veterárskych majstrovstvách sveta v Lotyšsku, Švédsku, Nórsku, Švajčiarsku, USA, Španielsku, Taliansku. Minulý rok bežal preteky finále World cup v Číne a v roku 2018 skončil tretí na majstrovstvách centrálnej Ameriky v orientačnom behu na Kostarike. Na Slovensku reprezentuje klub KOBRA.

V súčasnosti stále beháva a je lídrom Karpatského pohára v horskom behu. Pôsobí ako tréner, aktuálne má šesť zverencov pod názvom Demovič runners, ktorí sa umiestňujú na popredných miestach.

aluplast

PLASTOVÉ A HLINÍKOVÉ OKNÁ A DVERE

Noves
Hasau GROUP

VY DODÁTE VÝHĽAD, MY OKNO.

DEMISTAV, Pezinok, Holubyho 28
predajňa je presťahovaná na 3. poschodie

0903 710 390, demistav@demistav.sk, www.demistav.sk

ZO STARÉHO **NOVÉ!**

ASEKOL SK s.r.o. je organizácia zodpovednosti výrobcov pre elektrozariadenia, batérie a akumulátory, ktorá bola založená významnými výrobcami a dovozcami z oblasti spotrebnej elektroniky a výpočtovej techniky. **ASEKOL SK** v zastúpení výrobcov organizuje a financuje celoštátny systém zberu, dopravy a spracovania elektroodpadu a použitých batérií a akumulátorov.

Ďakujeme za vašu pomoc pri recyklácii elektroodpadu, batérií a akumulátorov a zároveň pri úspore prírodných zdrojov!

Všetky informácie o zberných miestach sú k dispozícii na

www.asekol.sk

Separovanie odpadu dnes letí

ČERVENO-BIELA

NOVÁ FAREBNÁ KOMBINÁCIA V TRIEDENÍ ODPADOV
TERAZ UŽ AJ VO VAŠOM MESTE

VYRADENÉ ELEKTROSPOTREBIČE NEPATRIA DO KOMUNÁLNEHO ODPADU!

Na Slovensku sa ročne vyprodukuje tisíce ton odpadu z elektrozariadení. Veľká časť z nich končí na skládkach alebo vo voľnej prírode. Väčšina vyradených elektrospotrebičov sa však dá recyklovať a opätovne využiť pri výrobe ďalších výrobkov.

Odovzdaním starého elektrospotrebiča na zberný dvor, do predajne elektrospotrebičov alebo do špeciálnej nádoby na elektroodpad sa zabezpečí jeho ekologická recyklácia.

Červeno-biele stacionárne kontajnery sú špeciálne zberné nádoby na veľmi malý elektroodpad, batérie a akumulátory. Sú umiestnené na stanovištiach kontajnerov pre separovaný zber spolu s ďalšími nádobami na plast, sklo, papier a ostatné.

RECYKLÁCIA VÝZNAMNE ŠETRÍ PRÍRODNÉ ZDROJE A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE!

Viete, že... až 80% materiálu z mobilného telefónu je možné opätovne využiť? Drahé kovy používané pri výrobe telefónov je možné získať lacnejšou a najmä k prírode šetrnejšou recykláciou.

Napríklad ťažba jedného gramu zlata generuje zároveň aj tri tony odpadu, pričom rovnaké množstvo zlata je možné získať recykláciou len dvadsiatich deviatich mobilných telefónov.

ČO PATRÍ DO ČERVENO-BIELEHO KONTAJNERA:

- Všetka spotrebná elektronika vrátane príslušenstva (napr. videoprehrávače, DVD prehrávače, rádioprijímače, hi-fi veže, magnetofóny, domáce kiná, reproduktory, diaľkové ovládače, slúchadlá a pod.)
- Videokamery, digitálne a analógové fotoaparáty vrátane príslušenstva (napr. objektívy, blesky a pod.)
- Malé elektrické a elektronické hudobné nástroje
- Výpočtová technika (napr. drobné počítače, notebooky, netbooky, karty, optické mechaniky, myši, klávesnice)
- Faxy a záznamníky
- Telefónne prístroje (klasické, bezdrôtové, mobilné)
- Tlačiarne, malé stolné kopírky
- Kalkulačky
- Herné konzoly, videohry vrátane ovládačov (joysticky, gamepady a pod.)
- Elektrické hračky (napr. autodráhy, vláčiky, RC modely a pod.)
- Batérie a akumulátory
- Iné elektrospotrebiče, ktoré sa do nádoby zmestia

DO KONTAJNERA NEPATRIA:

monitory, televízory,
žiarivky, výbojky